

Extraordinær Docent i Kunsthistorie Julius Henrik Lange (Magisterkonferens i Kunsthistorie i Oktober 1866) modtog af det filosofiske Fakultet den 12te November 1886 Æresdiplom som Doctor philosophiæ, jvf. foran S. 49.

Praktiserende Læge og assisterende Læge ved Samfundet, der antager sig vanføre og lemlæstede Børn, Peter August Lorenzen (Lægeexamen i Juni 1882) forsvarede den 10de Maj 1887 sin for Doktorgraden i Medicinen skrevne Afhandling: »Om Behandling af den medfødte Klumpfods høiere Grader». Paa Embeds Vegne opponerede Proff. Dr. M. H. Saxtorph og Dr. P. Plum, af Tilhørerne dirigerende Læge ved Samfundet, der antager sig vanføre og lemlæstede Børn, Sigfred Levy. Prof. Dr. T. S. Warneke styrede Handlingen som Prodekan i Stedet for Prof. Dr. P. Plum. Graden meddelt den 14de Maj 1887.

Praktiserende Læge Peter Didrik Koch (Lægeexamen i Juni 1881) forsvarede den 9de Juni 1887 sin for Doktorgraden i Medicinen skrevne Afhandling: »Undersøgelser over Nervus hypoglossus' Udspring og Forbindelser i medulla oblongata». Paa Embeds Vegne opponerede Lektorerne J. H. Chievitz og Dr. Chr. Bohr, af Tilhørerne ingen. Graden meddelt 13. Juni 1887.

Praktiserende Læge Albert Henriksen Friis (Lægeexamen i Juni 1884) forsvarede den 1. Juli 1887 sin for Doktorgraden i Medicinen skrevne Afhandling: »Om den i Kjøbenhavn i Aaret 1886 herskende Epidemi af Meningitis cerebrospinalis. Bidrag til Sygdommens Pathologi.« Paa Embeds Vegne opponerede Proff. Dr. C. E. With og Dr. C. M. Reisz, af Tilhørerne praktiserende Læge O. C. C. Købke. Graden meddelt den 5. Juli 1887.

VII. Akademiske Højtideligheder.

Reformationsfesten højtideligholdtes Tirsdagen den 23de November 1886. Talen holdtes af Professor, Dr. C. M. Reisz. Indbydelsesskriftet indeholdt en Afhandling af Samme: »Udviklingen af Tuberkulosens Pathologi før og efter Opdagelsen af Tuberkelbacillen». 59 S. 4to. Festen i Anledning af Hs. Maj. Kongens Fødselsdag fejredes Fredagen den 15de April 1887. Universitetets Rektor, Prof., Dr. med. & phil. Jul. Thomsen holdt Talen. Indbydelsesskriftet indeholdt en Afhandling af Samme: »Om Materiens Enhed». 36 S. foruden en Tabel. 4to.

VIII. Universitetets videnskabelige Samlinger og Anstalter.

1. Universitetsbibliotheket i 1886—87.

(Universitetsbibliotekar S. Birket Smith.)

Bibliotheket var i det akademiske Aar 1886—87 aaben for Publikum i 267 Dage. Udlaan fandt dog kun Sted i 263 Dage, idet det som sædvanlig standsede nogle Dage før Julen. Der udlaantes 19362 Bind (mod 15622 Laanebeviser), medens der i Læseværelserne fremtoges 17792 Bind til 9427 Besøgende.

Bogsamlingen forøgedes som sædvanlig dels gennem den befalede Aflevering af dansk Literatur, dels gennem Indkjøb, Udvexling med fremmede Universiteter og Gaver. Af de sidste kunne særlig fremhæves: 1) En stor Mængde,

mest lærde periodiske Skrifter, afgivne af det kgl. danske Videnskabernes Selskab til Bibliotheket, i Lighed med, hvad der i en længere Aarrække har fundet Sted. 2) 403 Bind, mest af historisk, juridisk og politisk Indhold, skjænkede af Gehejmeetsraad Dr. jur. A. F. Krieger, i Fortsættelse af mange tidligere Gaver af lignende Art. 3) 20 Numre Wesseliana, skjænkede af Boghandler E. L. Thaarup, som Supplement til hans tidligere Gave af Skrifter, vedkommende denne Forfatter.

Desuden modtog Bibliotheket Gaver fra følgende Institutioner, Redaktioner og Enkeltmænd:

Kultusministeriet, Direktoratet for den kgl. grønlandske Handel, Universitetets zoologiske Museum, det store kgl. Bibliothek, Søkaart-Arkivet, det meteorologiske Institut, den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Generalstaben, Kjøbenhavns Politi, det kgl. nordiske Oldskriftselskab, den danske historiske Forening, det krigsvidenskabelige Selskab, naturhistorisk Forening, den alm. Brandforsikring for Landbygninger, Herlovianer Samfundet, det statistiske Centralbureau i Kristiania, det kgl. norske Videnskabs Selskab, Videnskabs-Selskabet i Kristiania, Bestyrelsen for det norske historiske Kildeskriftfond, den norske Gradmaalingskommission, den norske Nordhavsexpeditions Udgiverkomité, den kgl. svensk-norske Regjering, den kgl. svenske Medicinalstyrelse, Videnskabernes Selskab i Upsala, Upsala Universitetsbibliothek, det meteorologiske Observatorium i Upsala, Redaktionen af »Nordiskt medicinskt Arkiv«, det kgl. sachsiske statistiske Bureau, Universitetsbibliotheket i Heidelberg, det jødisk-theologiske Seminar i Breslau »Fränckelsche Stiftung«, l'Académie des Sciences de St. Pétersbourg, Finska Vetenskaps-Societeten, det finske Literaturselskab, den kgl. nederlandske Regjering, det belgiske Indenrigsministerium, Ministère de l'Instruction publique i Paris, Universitetet i Rom, Universitetet i Madrid, Universidad literaria de Zaragoza, den kgl. storbritanniske Regjering, India Office, Record Department, the Director of Public Instruction to the Government of Bombay, the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland, the Pathological Society of London, Universitetet i Edinburgh, the Geological and Natural History Survey of Canada, Department of the Interior, Washington, Department of Agriculture, Washington, the Surgeon General of the U. S. Army, the Smithsonian Institution, the University of California, the University of Minnesota, the Cornell University, the Medical and Chirurgical Faculty of the State of Maryland, the Brookville Society of Natural History (Indiana), Jowa State College of Agriculture and Mechanic Arts, the Trustees of the Astor Library.

Hr. Abdank-Abakanowicz (Paris), Baron C. S. Th. Adeler, Student T. Algreen-Ussing, Mrs. Backhouse (Sunderland), Boghandler F. Beyer (Bergen), Cand. mag. Blinkenberg, Justitsraad, Bibliothekar Chr. Bruun, Musiker J. M. F. V. Busch, Missionær H. P. Børresen, Pastor emer. C. Christensen, Hr. J. J. Coleman (Glasgow), Hr. P. Cudmore (Minnesota), Hr. A. Cuervo (Paris), Professor, Dr. jur. Deüntzer, Universitetsbibliothekar Drolsum (Christiania), Stud. mag. P. C. Eberlin, Premierløjtnant H. K. Eggers (Harburg), Cand. med. K. H. Faber, Adjunkt A. Feddersen, Overbaneingenior W. Fridericia, Universitetsboghandler Gad, Hr. C. N. v. Gerbel-Embach (Heilbronn), Attaché C. C. A. Gosch, Cand. philol. M. Goldschmidt, Hr. W. v. Gutzeit (Riga), Boghandler E. Hagerup, Dr. phil. H. J. Hansen, Justitsraad F. Hvass, Provst Fr. Høgh-Guldberg (Væhr), Cand. theol. W. Jacobsen,

Dr. Jamaspji Dastur Minocheherji Jamasp Asana (Bombay), Overbibliothekar Klemming (Stockholm), Bagersvend P. C. Knapp, Professor J. Kornerup (Roskilde), Exam. jur. A. Lamers, Grev C. Landberg (Leiden), Bibliotheksassistent H. O. Lange, Læge Sigfred Levy, Dr. med. J. Liisberg, Hr. E. Livingston (New-Orleans), Dr. O. v. Lühmann (Stralsund), Professor, Dr. C. Lütken, Overretsassessor N. Madvig, Boghandler G. Philipsen, Assessor Dr. O. Platou (Christiania), Boghandler Rasmussen (Chicago), Fru V. M. Ravn, Hr. A. Reyer (Wien?), Dr. phil. O. Siesbye, Professor, Dr. jur. C. Torp, Musikhandler C. Warmuth (Christiania), Læge M. Vedel, Finantsraad Fr. A. Wickenhauser (Czernowitz), Docent, Dr. Cl. Wilkens, Hofjægermester S. Vind (Sanderumgaard), Fuldmægtig A. Winther, Boghandler O. Wroblewsky.

Da de to store offentlige Bibliotheker følte sig misfornøjede med den Maade, hvorpaa de københavnske Boghandlere omsatte tysk, fransk og engelsk Mynt til Kronemynt, henvendte min Kollega ved det store kgl. Bibliothek og jeg os ved en Skrivelse af 26. August 1886 til Boghandlerne og bade dem tage under Overvejelse, om de for vore Bibliothekers Vedkommende fra 1. Januar 1887 vilde omsætte Reichsmarken til 90 Ø. og Franc'en til 85 Øre for Bøger, samt beregne en tilsvarende Nedsættelse af Reichsmarken og Franc'en for periodisk Literatur. I benægtende Tilfælde stillede vi i Udsigt, at de to Bibliothekers Forsyning med fremmed Literatur gennem danske Boghandlere sandsynligvis vilde blive meget formindsket. Efter en mundtlig Forhandling med os gik Boghandlerne ind paa vort Forslag, dog med den Indskrænkning, at Reichsmarken for antikvariske og toldpligtige Artikler skulde beregnes til en Krone, og at Franc'en for periodiske Skrifter samt for antikvariske og toldpligtige Sager ligeledes skulde beregnes til en Krone. Med Hensyn til Beregningen af den engelske Mynt lykkedes det os ikke at opnaa nogen Forandring.

De stadig tiltagende Ulæmper ved Bibliothekets indskrænkede Pladsforhold gav Anledning til, at jeg den 16. Oktober 1886 indsendte følgende Skrivelse til Konsistorium:

Da den tidligere Forelæsningsaal i Bibliotheksbygningen i Aaret 1881 inddroges i Bibliotheket, var det mig, som jeg udtalte i min Aarsberetning for 1881—82 (se Universitets-Aarbogen for 1881—82 S. 260) klart, at hvor meget der end i Øjeblikket var vundet ved hin Udvidelse, vilde den dog om ikke meget lang Tid vise sig at være utilstrækkelig. Dette har nu allerede fuldkomment bekræftet sig. Det nye Rum er næsten fuldt, og i selve Bibliothekssalen blive Forholdene igjen efterhaanden saaledes, at man for Alvor maa begynde at tænke paa en ny Udvidelse. Som jeg allerede fremhævede i den nævnte Aarsberetning, var der to Hovedfag, Theologi og Medicin, som aldeles ikke kom til at nyde godt af den ved Inddragelsen af Auditoriet vundne Pladsforøgelse. I disse to Fag har derfor den senere Tilvæxt bevirket en Overfyldning, som om ikke meget lang Tid vil umuliggjøre en ordentlig Opstilling af Bøgerne. Men ogsaa i de andre Fag indskrænkes Pladsen mere og mere, og om der end naturligvis endnu rundt omkring er tomme Rum, ville disse dog i det Højeste kun kunne forslaa en Tid til den regelmæssige Tilvæxt, medens de, i det mindste paa mange Steder, ville være aldeles utilstrækkelige for en saadan ekstraordinær Tilgang af større Suitter, Tidsskrifter og lign., som ethvert Bibliothek altid maa være for-

beredt paa at modtage som Gaver, som Udbytte af Indkjøb paa Auktioner o. s. v. *) Da det nu desuden vil vare nogen Tid, inden der kan blive taget endelig Beslutning om, paa hvilken Maade en Udvidelse af Bibliotheket bedst skal iværksættes, og endnu længere Tid, inden Beslutningen bringes til Udførelse, medens Bibliotheket jo imidlertid Dag for Dag stadig forøger sin Bogmasse, har jeg ment ikke længere at burde opsætte at henlede Konsistoriums Opmærksomhed paa Sagen, og jeg tilføjer, at jeg allerede vilde have gjort dette tidligere, hvis jeg ikke havde anset det for rigtigt først at afvente Udfaldet af et Forsøg, som Bygningsinspektøren, Etatsraad Herholdt, ønskede at anstille, og hvorved han haabede at indvinde saa megen Plads, som Bibliotheket behøvede. Forsøget gik ud paa at opstille en Halvreol udfor hvert af Bibliothekets 72 Vinduesfag og da tillige indrette den saaledes, at den kunde tjene som Opgang til de øverste Boghylder og derved gjøre Brugen af Stiger overflødig. En enkelt saadan Halvreol er nu gjort færdig og anbragt paa sin Plads, saa at man kan danne sig en Forestilling om dens Brugbarhed. Og jeg for min Del er da rigtignok af den bestemte Anskuelse, at den gjorde Prøve ikke indbyder til Fortsættelse. For det Første borttager Reolen saa meget af det i Forvejen sparsomme Lys, at det paa skyfulde Dage, og naar man tænker sig alle Vinduesfag formørkede af lignende Reoler, vil blive overmaade vanskeligt og tildels umuligt at læse Bøgernes Titler paa de Steder, der ere nærmest ved Bibliothekets Midtergang. Dernæst staar den Plads, der vilde vindes ved en overalt gennemført Opstilling af Halvreoler, efter min Overbevisning ikke i noget rimeligt Forhold til den meget store Bekostning. En Halvreol med hvad dertil hører af Jernarbejde vil, opstillet i Stueetagen, koste c. 800 Kr., og om end Reolerne paa Galleriet vilde blive noget mindre og derfor billigere, vilde Prisen for samtlige 72 Halvreoler dog uden Tvivl blive en 40 à 50,000 Kr. Og hvad den indvundne Plads angaar, er der i Følge en Opmaaling, jeg har foretaget, omtrent 192 Alen Reolrum i hvert af Bibliothekets nuværende Fag i Stueetagen. I hver af Halvreolerne i Stueetagen vilde der blive omtrent 69 Alen Reolrum**), det vil sige, ved Opstillingen af saadanne Reoler vilde der vindes et Tillæg af Plads til den, der i Forvejen haves, af lidt over en Trediedel. Men dette er efter min Overbevisning altfor lidt, naar der skal være Tale om en Foranstaltning, der virkelig for lang Tid kan være af Betydning for Bibliotheket, og Utilstrækkeligheden falder dobbelt i Øjnene, naar den skal kjøbes saa dyrt som i nærværende Tilfælde. Det er overhovedet min bestemte Mening, at man saa vidt muligt maa se at komme bort fra halve Forholdsregler, som koste meget og dog kun ere af kortvarig Nytte,

*) Jeg kan i denne Sammenhæng ikke undlade at pege hen paa, hvorledes Forholdet vilde være blevet, hvis den internationale Skriftudvexling, som der for faa Aar siden var saa megen Tale om, var kommen i Gang. Bibliotheket vilde have været ganske ude af Stand til at give de modtagne Skrifter Plads for mere end højest et Par Aars Tid. Alene Antallet af de franske Doktordisputatser, som vi modtage siden 1882, naar op til omtrent 1000 om Aaret.

**) I den, der allerede er opstillet, er Pladsen noget større, fordi jeg har ladet Oktavhylderne indrette, ikke til Bøger, men til vore nye Realkataloger. Dette har medført, at der har kunnet anbringes 4 Rækker Oktavhylder paa hver Side, medens der ellers kun vilde være Plads til 3.

og i Stedet beslutte sig til indgribende Foranstaltninger, som i et langt Tidsrum, allermindst f. Ex. 50 Aar, kunne sikre Bibliotheket mod Pladsmangel. Desværre er en af de Veje, som man herved kunde tænke at slaa ind paa, saa temmelig afskaaret i Forvejen, idet der jo, saaledes som Bygningsforholdene ere i Universitetsfirkanter, næsten ikke er nogen Mulighed for at skaffe Bibliotheket en betydelig Udvidelse ved Tilbygning. Det Sted, hvor en saadan snarest lod sig tænke, var i Vestibulen og det Rum, der ligger derover. Men da Udvidelsesmuligheden dog her er meget begrændset, vilde det sikkert vise sig her, ligesom ved Opstillingen af Halvreolerne, at det indvundne Rum ikke vilde staa i rimeligt Forhold til den store Bekostning. En virkelig gennemgribende Forbedring af Bibliothekets Rumforhold kan efter min Overbevisning kun tænkes mulig paa to Maader. Den ene af disse forudsætter imidlertid ganske vist, at man kommer bort fra Tanken om at sætte Bibliothekets Betydning som arkitektonisk Kunstværk i første Række og dets hensigtssvarende Indretning i anden, og jeg indser meget vel, at det er en noget dristig Fordring, der herved stilles, da Universitetsbibliotheket jo er en af vort Lands smukkeste Bygninger. Paa den anden Side er det umuligt at lukke Øjnene for, at Skjønhedshensynet ved Indretningen af Bygningen har faaet Lov til i altfor høj Grad at gjøre sig gjældende paa Hensigtsmæssighedens Bekostning, og at der navnlig i en ganske overordentlig Grad er ødslet med den Plads, som vi nu saa haardt savne. Overalt i Udlandet, hvor der bygges nye Bibliotheker, er Forholdet et helt andet. Bogsalene indrettes næsten udelukkende med den Tanke for Øje at faa dem til at rumme det størst mulige Antal Bind, og Skjønhedshensynet faar først i betydeligere Grad Lov til at gjøre sig gjældende ved Indretningen af Læsesalene, Vestibulen o. s. v. Hvis man imidlertid nu vilde beslutte sig til ogsaa herhjemme at sætte Skjønhedshensynet noget til Side, var der efter min Mening endnu en Mulighed for at opnaa en Del af, hvad der fra Begyndelsen af burde have været tilstræbt. Jeg tænker herved paa, at man kunde lægge et Gulv tværs over Bibliothekssalen i Højde med Galleriet, hvorved der ikke blot vilde vindes en overordentlig stor Plads til Opstilling af Tværreoler paa første Sal, men hvorved ogsaa de Hensyn vilde bortfalde, som nu forbyde Opstillingen af Reoler i Midtergangen paa Gulvet. Det er sikkert, at en saadan Foranstaltning for lange Tider vilde sikre Bibliotheket det nødvendige Udvidelsesrum, men jeg gjør mig ikke nogen Illusion om, at det vil lykkes mig at vinde Konsistoriums Stemning for den, og jeg ved da i Virkeligheden kun en eneste Udvej endnu, nemlig at tage et udenfor Bibliotheksbygningen liggende Lokale til Hjælp. Med andre Ord: jeg har tænkt mig, at man kunde oprette en Filial af Bibliotheket i det tidligere Lokale over Trinitatis Kirke eller maaske, hvis den polytekniske Lærestalt henflyttes andetsteds, i en af dennes Bygninger. Saa paafaldende en saadan Tanke maaske ved første Øjekast tager sig ud, er den dog — skjønt den naturligvis har sine mindre heldige Sider — hverken uudførlig eller uden Analogier i andre Lande. Af afgjørende Betydning for dens Udførelse vilde det dog være at finde et nogenlunde praktisk Delingsprincip for Bogmassen. Jeg havde i saa Henseende tidligere tænkt paa af hvert Videnskabsfag at udtage og opstille andet Steds saadanne ældre, større Suitter, som brugtes lidet eller aldrig. Denne Tanke har jeg dog igjen forladt, fordi Valget i mange Tilfælde vilde være overmaade vanskeligt, og fordi der næppe ved en Udsondring af denne Art vilde indvindes tilstrækkelig

Plads i det nuværende Lokale. Langt mere praktisk vilde det ubetinget være at dele hele Bibliotheket efter Fagene, saa at f. Ex. alle de medicinsk-naturvidenskabelige Fag opstilledes i det ene Lokale, alle de andre Fag i det andet. Herved vilde der paa begge Steder vindes betydelig Plads til Udvidelse, og — hvad der var af stor Betydning — Publikum vilde altid være paa det rene med, hvor det skulde søge hen for at faa de Bøger, det ønskede. Vistnok vilde en saadan Udflytning medføre Udgifter ikke blot til Indretning af det nye Lokale, men ogsaa til Forøgelse af Bibliothekets Arbejdskraft, da det selvfølgelig vilde være umuligt at bestride Arbejdet paa begge Steder med det nuværende Personale. Imidlertid antager jeg ikke, at Udgiften i sidste Henseende vilde blive meget betydelig, da Bogudlaanet i det nuværende Lokale naturligvis vilde formindskes i Forhold til Størrelsen af den udsondrede Bogmasse.

Det er dog ikke blot til Opstilling af Bøgerne, at der savnes Plads i Bibliotheket. Enhver, der nogenlunde jævnligt gjæster Læsestuerne, vil have bemærket, at ogsaa disse i høj Grad trænge til en Udvidelse. Besøget tiltager Aar for Aar, og Stuerne ere ofte, baade om Vinteren og om Sommeren, saa overfyldte, at det næsten er umuligt at skaffe Plads til de Besøgende, for ikke at tale om, at Luften i Stuerne under disse Omstændigheder bliver næsten uudholdelig. At der ogsaa her maa gjøres noget for at tilvejebringe bedre Tilstande, synes utvivlsomt, og jeg mener, at der, selv om Bibliotheket ikke udvider sig udover sine nuværende Grændser, paa dette Punkt vil kunne udrettes noget ved Tilbygning, idet jeg antager det for gjørligt at bygge en ny Læsesal ud mod Gaarden i Form af en Kuppelsal med Lys fra oven. Jeg tror, at der i Gaarden endnu er Plads for en saadan Bygning, og hvis den kom i Stand, vilde det ikke blot blive af stor Betydning for det læsende Publikum, men Bibliotheket vilde ogsaa til Opstilling af Bøger indvinde i det mindste noget af det Rum, som nu benyttes til Læsestuerne. Under Forudsætning derimod af, at Bibliotheket fik en Filial udenfor sit nuværende Lokale, vilde Besøget paa Læsestuerne naturligvis blive mindre, og der vilde da maaske ikke være Anledning til at tænke paa Opførelsen af en ny Læsesal; saa meget mindre, som der under hin Forudsætning jo ogsaa vilde vindes saa megen Plads inde i selve Bogrummet, at man maaske kunde tænke paa at tage det tidligere Auditorium til Læsesal.

Som Konsistorium har set, er det en for Bibliothekets Fremtid højst vigtig Sag, der her er bragt paa Bane. Jeg har ikke selv turdet paatage mig det Ansvar at fremsætte et bestemt Forslag til en endelig Ordning, og jeg tvivler om, at nogen enkelt Mand vilde kunne gjøre det i en Sag, hvor saa mange forskjellige Hensyn skulle afvejes mod hinanden. Men ogsaa for Konsistorium antager jeg, at det vil være vanskeligt at komme til en bestemt Anskuelse uden en saadan forudgaaende, nøjere Undersøgelse, som kun kan finde Sted paa Stedet selv, og jeg tillader mig derfor i al Ærbødighed at henstille, at det, før Sagen skrider videre frem, af sin Midte nedsætter et Udvalg til — i Forening med Bygningsinspektøren og mig — at anstille en saadan nærmere Undersøgelse og forberede Grunden for et endeligt Forslag. Jeg tror, at man paa denne Maade bedst vil kunne baade overbevise sig om Nødvendigheden af en Udvidelse af Bibliotheket og komme til Enighed om, hvorledes den rettest skal sættes i Værk.

Da jeg indsendte foranførte Skrivelse, var det mig ubekendt, at Universitetet selv havde taget Spørgsmaalet om en Udvidelse af dets Auditorier og af

Kvæsturens Lokaler under Overvejelse, men min Skrivelse foranledigede nu, at denne Overvejelse ogsaa udstraktes til Bibliotheket, og at jeg selv fik Sæde i en Kommission, som blev nedsat af Ministeriet for at drøfte alle Pladsforholdene ved Universitetets Bygninger og siden afgive Indberetning derom. Om Resultatet af Kommissionens Forhandlinger henvises til Aarbogen for 1887—88.

Arbejdet ved de nye Kataloger fremmedes i det forløbne Aar paa sædvanlig Maade, og en Indberetning derom (for Finantsaaret 1886—87) afgaves under 13. Juni 1887 gennem Konsistorium til Ministeriet. Under 15. April s. A. havde jeg modtaget Meddelelse om, at den paa Finantslovforslaget for Finantsaaret 1887—88 opførte Forhøjelse af den til Katalogarbejde anvendte Sum (jfr. Aarbogen 1885—86 S. 194) var optaget paa Ministeriets Budget for det nævnte Finantsaar.

2. Den botaniske Have 1887.

I.

(Beretning af Professor, Dr. E. Warming).

A. Haven i snævrere Forstand.

1. I Aaret 1887 ere, foruden de sædvanlige Ren- og Vedligeholdelsesarbejder ved Plæner og Busketter, alle Gange jævnedes og grusede. Gangen mellem Salixbuskettet og Søen, der ikke var makadamiseret, er udgravet og belagt med Sten. Fra Broen og til Vandkasserne er der lagt en Gangsti langs med Kanten af Søen.

I Buskettet med Abies er der plantet en Del smaa Planter af den almindelige Ædelgran, i de øvrige Busketter ere nogle Træer og Buske om- og efterplantede. Det ene af de smaa Busketter ved Broen (Naaletræer) og det med de amerikanske Cratægus ere udtyndede, planerede og tilsaaede med Græs. Et Stykke af den store Græsplæne ved de amerikanske Acer er i Aar reolet; da Grus og Ler paa flere Steder ligger lige under Overfladen, har det været nødvendigt at flytte og blande en Del af Jorden for ikke at faa den daarlige Jord ovenpaa. Plænen med Grupperne af de fleraarige Umbelliferæ er reolet færdig; da den var sunken, blev der tilkjørt en Del Jord for at forhøje den; den hele blev tilsaaet med Græs. Af Grupperne med de fleraarige Urter ere 11 med Rosaceer, 9 med Kanunculaceer, samt 10 med forskellige andre Familier omplantede. Jorden i Grupperne er udgravet og til Dels fornyet i c. 1 Alens Dybde; de øvrige Grupper ere gravede, og, hvor det var nødvendigt, omplantede.

Af Kvarteret for de enaarige Planter er den ene Trediedel, og af det for de toaarige Planter er den ene Halvdel reolet. En mindre Del af Mosen er omlagt, forhøjet og Planterne omplantede.

2. I Væxthusene er Arbejdet udført som sædvanlig. Af de større Planter i Ballier ere 12 omplantede. Det vil i en nær Fremtid vistnok være nødvendigt at overveje, om det skal forsøges at skaffe større Plads til Palmerne, eller nogle af dem skulle udskydes, da de nu have bredet sig saa meget, at det er vanskeligt at ordne dem, saa at ikke den ene ødelægger den anden. Der haves nu

omtrent 30 større Palmer og Pandaneer, hvoraf de 18 ere saa høje, at de kun kunne staa i den midterste Del af Palmehuset, disse ere: 2 Archonhophoenix Cunninghamiana (modtagne som Planter 1872 og 1878), 1 Areca Catechu? (modtaget som større Plante 1881), 1 Arenga saccharifera (modtaget som Plante 1856), 1 Bambusa arundinacea (modtaget som Plante 1869), 1 Bambusa Thouarsii (modtaget som Plante), 1 Calamus Rotang? = Dæmonorhops melanochæta (kjøbt Plante 1875), 2 Cocos botryophora (Planter fra Galathea-Expeditionen 1847), af hvilke den ene er saa høj, at dens Blade støde mod Glastaget, 1 Livistona chinensis (modtaget som større Plante 1853), 1 Livistona olivæformis (modtaget som Plante 1850), 1 Oreodoxa regia (modtaget som Plante 1874), 1 Pandanus furcatus foem. (modt. som Plante 1870), 1 Pandanus Lais masc. (modt. som Plante 1870), 2 Pandanus utilis (modt. som større Planter 1875). 1 Phœnix spinosa (af Frø 1807), 1 Strelitzia Augusta (modt. som Plante 1869).

Til de imellem Jernsøjlerne opstillede Planter er der anskaffet 3 Jærnbukke.

Varmeapparatets Haner ere alle slebne, Rør og Pakninger ere eftersete, ompakkede og fornyede, hvor det var nødvendigt. Hoveddamprøret (50') i D tilligemed den Del deraf, der er i B, og Dampprøret fra Bagskuret B til Akvariet (160') ere fornyede. I Fyrkjælderens Samlekassen med de tilledende Rør fornyet, ligeledes er en Del af Udblæsningsrøret fra Dampkjælderne, Røret fra Føderne og Røret fra Samlekassen fornyede. I Forsøgshuset er Halvdelen af Dampprøret og alle Til- og Afledningsrør fra Kondensationspotten fornyede. I Akvariet er Halvdelen af Jærnvandrørene i Bassinet erstattede med Kobberrør. I Forsøgshaven er Vandledningsrøret fornyet (40' ny og 30' gamle Rør).

3. Bygningernes Vedligeholdelse paa Tag og Fag er udført som sædvanlig. En større Reparation er foretaget paa Forsøgshuset, idet begge Fodstykker og 8 Spær i Taget ere fornyede, Vinduesrammerne i Taget og Gavlen, samt Lufthætten reparerede og til Dels fornyede. Luftklapperne i Muren og Luftkanalerne igjennem Varmebedene, der alle vare af Træ, ere erstattede med Jærnventiler og glacerede Lerrør. Bunden i Varmebedene, der ligeledes var af Træ, er nu lagt af Skiferplader. Huset er malet ud- og indvendigt. I B er Beklædningen paa et Spær i det nederste Tag fornyet. I C er lagt en bred Zinkrende under Jærnbjælken. I G 1 ere 2 Hylder fornyede. G og J ere malede indvendig; Pillerne i Varmebedet i F ere ommurede. Asfalten paa Perronen var utæt; ved Reparationen deraf viste det sig, at de hule Mursten, hvoraf Hvælvingerne mellem Jærnbjælkerne ere murede, vare ødelagte, og det blev derfor nødvendigt delvis at ommure 3 af dem.

I Medhjælperboligen ere 4 Værelser istandsatte og malede. I Fyrbøderens Lejlighed ere nye Gulve lagte i Køkkenet og det ene Værelse; et nyt Komfur er opsat; Retiraden og Plankeværket Nord for Medhjælperboligen ere malede.

Broen over Søen er repareret og malet. Frederik den 5tes Buste er rensat og Inskriptionen opmalet.

I Stakittet omkring Havnen er indsat 3 ny Fag; til det Øvrige er sat 3 nye Stolper, 25 Bistolper og c. 300 Rundstokke.

Det meteorologiske Institut har opsat en Thermometrograf.

4. Fra 44 botaniske Haver og 25 private Personer er der modtaget c. 2300 Portioner Frø, hvoraf 916 ere saaede under ubestemt Nummer, de øvrige under bestemt Nummer eller ogsaa vare de Dubletter.

Der er modtaget 393 levende Planter fra 17 botaniske Haver og 36 Privatpersoner; Giverne vare: Lærer Andersen i Stubbekjøbing; Dyrlæge Birchholdt-Petersen; Konsul Bock (Frø fra Trinidad); Forpagter Borries (en stor Ilex); Stud. mag. Børgesen; Direktør Correvon i Genève; Assistent Verner Dahlerup; Baron Eggers (Løg og Frø fra Vestindien); Haveinspektør Flindt; Dr. A. Glaziou (Frø fra Brasilien); Cand. jur. Grevenkop-Castenskjold (Frø fra Madeira); Lærer Granzow; Botaniker Gusmus; Docent C. Hansen ved Landbohøjskolen; Cand. pharm. Holger Hansen (Frø fra Puerto Cabello); Grosserer Herskind (Cactus); Plantør Jacobsen (Træer); Assistent Jantsen (danske Planter og Frø); Cand. Jensen; Inspektør Kjærskou; Professor Joh. Lange (Planter og Frø fra forskellige Steder); Professor Thor Lange (Vandplante); Larsen fra Nordamerika; Gartner Godefroy Lebeuf (Varmhusplanter); Kammererare G. A. Lindberg i Stockholm (Cactus); Skibsmægler Loose; Direktør G. Løvegren ved Haveselskabet i Gøteborg (forskjellige Planter); Cand. pharm. Lübbers i Frederikshavn (danske Planter og Frø); Gartner Madsen, Lyngbæksgaarden (Orchideer); Theplanter Møller fra Himalaya (Orchideer); Gartner Chr. Petersen paa Rolighed; Lærer J. F. Petersen (danske Frø); Sognepræst V. Petersen, Ørsted (danske Planter og Frø); Cand. mag. V. A. Poulsen (Vandplanter); Cand. mag. Raunkjær (danske Planter); Fru Roepstorf (1 Bregne fra Nikobarøerne); Cand. mag. Rosenvinge (danske Planter og Frø); Docent Rostrup (danske Planter); Cand. pharm. Rützou (danske Planter); Gartner Schandorf (Bregner); Ingeniør H. E. G. Saaby i Nordamerika (Frø); Lærer Schmidt i Vensyssel (danske Planter); N. Skov (et Frø fra Nordamerika); C. Sonne (Frø fra Amur); Dr. med. Stockfleth (Cycasfrø og Orchideer); Student Stockmar (Frø fra Brasilien); Student Tvermoes (Cactus); Gartner Ulriksen fra Alnarp (Træer); Professor Eug. Warming (Frø og danske Planter). Med de botaniske Haver i Berlin og Paris er byttet Planter.

Fra Haven er afgivet c. 4416 Portioner Frø til 68 botaniske Haver og 16 private Gartnere og Haveejere. 498 Arter Planter og 19 Arter Stiklinger ere afgivne til 5 botaniske Haver og 23 private Gartnere og Haveejere.

Til Stokholms Højskole og Cand. Jungner (Nynæs) ere afskaarne Dele af Planter af forskjellige Familier sendte til videnskabelige Undersøgelser.

Af afskaarne Planter er, foruden til Docenternes Forelæsninger og Examinæer, afgivet 720 Portioner til 87 Lærere, Manuduktører og Studerende..

Af Adgangskort til Væxthusene er der udstedt 52 til Manuduktører og Studerende; til at male i Væxthusene er udstedt 12 Kort. Af Betalingskort er solgt 2 for enkelt Person (Nr. 34, 35).

5. Bestemmelsesarbejder. Assistenten ved disse har bestemt 420 Planter fra Friland og Væxthuse, revideret det »medicinske«, for de Studerende særlig bestemte Kvarter, samt fortsat Indregistreringen af Planteafbildninger i Pritzels »Index iconum«. Museumsinspektøren har bestemt 139 Planter henhørende til Filices, Myrtaceæ og Brassiceæ. Havens Direktør har revideret det danske Kvarter og foretaget en Del spredte Bestemmelser.

6. Videnskabelige Forsøg. Museumsinspektør Kjærskou har dyrket en større Samling Brassiceæ for at studere denne Gruppes Systematik. I Forsøghaven har Hr. O. Rostrup under Vejledning af Docent E. Rostrup anstillet en større Række Forsøg i lignende Retninger som i 1886; Opgaverne have været: Ukrudtplanters Naturhistorie; Kulturplanters Udviklingstid, Væxtmaade, Frugtbar-

hed m. m.; Frø's Spireevne; Saatidens Indflydelse paa Spiringen og Udviklingen af de opvoxede Planter, og andre lignende. En Del Forsøg fortsattes, andre bleve afsluttede. Resultaterne findes i Almindelighed publicerede i »Landbrugets Kulturplanter«. Der afgaves 57 Arbejdsdage til Forsøgshaven. Det lille til Forsøg bestemte Væxthus og til Dels Væxthus H have hele Sommeren igjennem været benyttede af Cand. mag. L. Kolderup Rosenvinge til Forsøg over ydre Faktorer's Indflydelse paa Organdannelsen.

B. Museet.

1. Udførte Bestemmelses- og Konservator-Arbejder.

a. Herbarierne.

Bestemmelsesarbejder: 1) Bestemmelsen af Myrtaceernes Familie ved Museumsinspektøren er fortsat i Generalherbariet; endvidere er en stor Mængde af denne Familie, som laa i Magasin og ikke var indlemmet i Generalherbariet, bleven foreløbig ordnet og for Myrcioideernes Vedkommende for en stor Del specifik bestemt. 2) Af Brun- og Rødalger ere for en stor Del Bestemmelserne reviderede af Cand. Rosenvinge. 3) En foreløbig og systematisk Ordning af Galatheasamlingen er paabegyndt.

Konservatorarbejder: I Generalherbariet ere følgende Arbejder udførte: 1) Den i forrige Aar forberedte Interkalation af Liebmann's mexikanske og Ørsted's centralamerikanske Herbarier i Generalherbariet er fuldendt for visse Familiers Vedkommende. 2) Interkalationen af en Del bestemte Fanerogamer er fortsat, dog kun familievis. 3) Følgende Algesamlinger ere blevne opstillede og indlemmede i Generalherbariet: a) Alger fra Middelhavet o. a. St. skjænket af J. Agardh; b) Alger fra Australien, samlede af Ferd. Müller, bestemte af J. Agardh; c) Le Jolis: »Algues marines de Cherbourg»; d) Harveys's »Ceylon Algæ«, »Friendly Islands Algæ« og »Australian Algæ«; og e) en meget stor Samling Alger, mest fra Frankrig, omtrent 3000 Exemplarer, skjænket af Bibliothekar, Cand mag. Rosenvinge. 4) Danske og arktiske Alger ere udtagne for at indlemmes i vedkommende Special-Herbarier. 5) Opstilling og Ordning af Lyngbye's Algeherbarium er paabegyndt. Dette for Danmarks Hydrofytologi grundlæggende Herbarium havde været forsvundet i mange Aar, saa at man end ikke vidste, om det existerede, men fandtes ved den ifjor foretagne Oprydning af de magasinerede Samlinger paa Museets Loft. Det vil blive holdt som en Samling for sig. 6) En Alge-Dublet-Samling er paabegyndt. 7) Følgende Samlinger ere gjorte færdige til Interkalation: a) Kerner: Flora Austro-Hungarica exsicc. (Arbejdet er ikke fuldendt); b) Galathea-Expeditionens Cyperaceer, bestemte af Böckeler; c) en Samling Snyltesvampe fra E. Rostrup; d) en Samling Karplanter fra Kalifornien fra Sonne, og e) de i Væxthusene indsamlede Planter. 8) Udtaget og præpareret til Udlaan til Prof. Hackel Andropogoneæ af Gramineernes Familie. 9) Udtaget og præpareret til Udlaan til Dr. Wawra Bromeliaceernes Familie. 10) Udtaget og præpareret til Udlaan til Dr. Mez i Berlin Lauraceernes Familie. 11) Udtaget og præpareret til Udlaan til Dr. Strømfelt ved Riksmuseet i Stockholm Slægten Peperomia af Piperaceernes Familie.

I det arktiske Herbarium ere følgende Arbejder udførte: 1) En Samling arktiske Havalger fra Stockholmer-Museet er interkaleret. 2) Af en større Mængde grønlandske Karplanter fra de af Grønlandskommissionen udsendte Expeditioner i 1886 og 1887 ere Exemplarer udtagne til det arktiske Herbarium. Resten er fordelt mellem forskellige Museer og enkelte Botanikere. 3) Interkalation er paabegyndt af de i de senere Aar tilkomne Forøgelser. 4) Af grønlandske Like-ner, samlede paa de senere Aars Expeditioner, ere Dubletter udtagne til Ud-deling. 5) Den i forrige Aar paabegyndte Forberedelse til Interkalation af is-landske Planter, samlede af Warming, Holm, Feddersen og Thoroddsen, er fuldendt.

I det danske Herbarium ere følgende Arbejder udførte: 1) Af det af Alfred Benzon til Museet skjænkede «skandinaviske» Herbarium er paabegyndt Inter-kalation af de danske Planter ved Cand. mag. Raunkjær. 2) Af en Del af det danske Herbarium er samtidig udtaget de færøiske Planter, som skulle indlemmes i det arktiske Herbarium, og de holstenske og lauenburgske, som skulle indlem- mes i Generalherbariet.

I alle tre Herbarier ere Skabsdørene forsynede med nye Etiketter.

I Museets Magasin af ikke ordnede og ikke opstillede Herbarieplanter ere følgende Arbejder udførte: 1) Af Galatheasamlingen ere Andropogoneæ udtagne og præparerede til Udlaan og Bestemmelse. 2) Af Liebmanns og Ørstedes ameri- kanske Samlinger er Lauraceernes Familie udtagen og præpareret til Udlaan og Bestemmelse.

b. Tørsamlingen.

Konservatorarbejder: Arbejdet har her i det forløbne Aar indskrænket sig til: 1) Opstilling af nogle faa større Præparater. 2) Udtagelse og Etikettering af nogle Dubletter, sendte til Berliner-Museet. 3) Registrering af nye modtagne Vedprøver.

c. Spiritussamlingen.

Bestemmelsesarbejder: 1) Arts- og Slægtsbestemmelser ere foretagne hist og her. 2) Svampesamlingen, hvorunder den af Prof. Didrichsen efterladte Sam- ling, er velvilligen bleven tildels gennemset og bestemt af Hr. Docent E. Rostrup.

Konservatorarbejder: Den endelige Opstilling er paabegyndt, idet der af det systematisk sammenstillede Materiale er udtaget og opstillet passende Præparater, medens Resten dels er hensat som Dubletter, dels helt udskudt. 1) Opstillingen er fuldført for følgende Grupper Vedkommende: Pteridophyter, Cycadeer, Balano- phoraceer og Rafflesiaceer. 2) Af Svampene er noget over Halvdelen opstillet. (Ved Opstillingen er benyttet Etiketter, skrevne med en i Vand og Spiritus uop- løselig Tusch, som efter en af Assistent Rützou opfunden Methode anbringes paa den indvendige Side af Glasset.) 3) I Samlingen er udarbejdet og ophængt en Tavle, hvorpaa en alfabetisk ordnet Liste over samtlige Familier tilligemed An- givelse af Præparaternes Plads i Skabe og Skuffer. 4) Endelig er i Samlingen indlemmet de i Have og Væxthuse indsamlede Planter, saavel som Gaver fra forskellige.

d. Den fyto-palæontologiske Samling.

Arbejdet her bragtes ifjor til en Afslutning, og Samlingen har henstaaet urørt.

2. *Udlaan fra Museet.*

Til Professor Flahault i Montpellier er udlaant: 1) Slægterne *Bangia*, *Oscillaria*, *Scytonema*, *Linckia* og *Nostoc* af Lyngbyes Algeherbarium. 2) *Nostocaceæ* og *Scytonemaceæ* af Generalherbariet og det arktiske Herbarium; Dr. O. Bökeler i Varel i Oldenburg: *Galathea*expeditionens *Cyperaceæ* (atter tilbageleverede); Cand mag. V. A. Poulsen: Museets *Eriocaulaceæ*; Apotheker Chr. Jensen i Hvalsø: Slægten *Fissidens* af Generalherbariet og det arktiske Herbarium (tilbagesendt); Professor J. Lange: *Primula stricta* af det arktiske Herbarium (atter afleveret); Professor E. Hackel i St. Pölten (Østerrig): 1) *Andropogoneæ* af Generalherbariet og 2) do. fra *Galathea*expeditionen; Pastor Deichmann Branth i Snetrup: En Del grønlandske Likener; Professor Beccari i Firenze: 2 mexikanske, af Liebmann opstillede *Cocos*-Arter; Kandidat Th. Holm: 33 Glas med grønlandske *Cyperaceæ*; Prof. Fr. Schmitz i Greifswalde: Harveys Austral.-Algæ (5 Numre) og Ceylon-Algæ (1 Nr.); Konservator Foslie i Tromsø: »*Vaucheria pusilla* Lyngb.» af Lyngbyes Herbarium (atter tilbagesendt); Dr. J. Urban i Berlin: Amerikanske *Lauraceæ* (for Dr. Mez); Dr. Greve Strömfelt i Stockholm: Slægten *Peperomia* af *Piperaceæ*ernes Familie; Professor Eug. Warming: *Podostemaceæ*ernes Familie.

3. *Udsending af Dubletter fra Museet.*

Følgende Planteuddelinger have fundet Sted: Til Professor Asa Gray (Cambridge i Nordamerika): 1) Af Liebmann's mexikanske Herbarium 85 Arter (og Var.), 2) af Warming's brasilianske Herbarium 206 Arter (og Var.); til Kiels Universitet: Havalger, for største Delen samlede af Bibliothekar Rosenvinge, 120 Arter (132 Expl.); til det kejserlige botaniske Museum i St. Petersburg: Grønlandske Likener (56 Numre); til Botanisk Museum ved Berlins Universitet: Dubletter af Tør- og Spiritussamlingen (50 Arter).

Af Karplanter af det arktiske Herbarium ere Dubletter sendte til følgende: Professor J. Lange (16 Arter); Professor Engler i Breslau (118 Arter); Forstmester Norman i Laurvig (30 Arter); Universitetets botaniske Museum i Wien (72 Arter); det kejserlige botaniske Museum i St. Petersburg (67 Arter); Universitetet i Lund (41 Arter).

4. *Museets Forøgelser.*

a) Herbarierne. Generalherbariet har modtaget følgende Forøgelser: 1) En Samling Havalger (40 Arter) fra Professor Warming. 2) Gobi: Algæ *Rossicæ excicc.* Nr. 1—49 fra Professor Gobi i St. Petersburg. 3) Engler: *Araceæ* Nr. 1—100 fra Professor Engler i Breslau. 4) Planter fra Baiern (16 Arter) fra Professor Warming. 5) En stor Samling Havalger, særlig franske og en Del nyhollandske [særlig fremhæves en Del Arter af Thuret's Herb.], (omtrent 2000 Expl.), skjænket af Bibliothekar Rosenvinge. 6) Neuman, Wahlstedt og Murbeck: *Violæ Sueciæ excicc. I.* fra Riksmuseet i Stockholm. 7) En Samling svenske *Rubus*former fra Professor Areschoug i Lund. 8) En Samling Planter (omtr. 200 Arter) fra Botanisk Forening. 9) En Samling tropiske sydamerikanske Planter fra Pastor Ewers i Ordrup. 10) Tropiske Planter (1495 Arter og Former) fra Universitetets botaniske Museum i Kiel. 11) Alger, samlede paa Pomerania's

Expedition af Magnus (56 Arter) fra samme. 12) Hauck et Richter: Phycotheca universalis, Fasc. II og III (Nr. 51—150) (kjøbt). 13) Kerner: Flora exsicc. Austro-Hungarica, Centuria 13—16 fra Universitetets botaniske Museum i Wien. 14) En stor Samling (32 Pakker) af vestindiske Planter fra Baron Eggers. 15) En Pakke Planter fra Landbohøjskolens Have fra Prof. Lange. 16) Planter fra Californien, samlede af Sonne, skjenkede af stud. polyt. Hjorth. 17) En Pakke Planter fra Shetlandsøerne (21 Arter) fra Prof. Lange. 18) Italienske Planter (omtr. 50 Arter), samlede og skjenkede af Fru A. Skovgaard f. Lange. 19) Norske Planter (omtr. 200 Arter) fra Prof. Warming. 20) Prof. Didrichsens efterladte Herbarium (kjøbt). 21) Indsamlet af Museets Funktionærer omtr. 300 Arter.

Det arktiske Herbarium har modtaget følgende Forøgelser: 1) En Samling Planter fra Færøerne fra Prof. Warming. 2) Grønlandske Fanerogamer og Karkryptogamer, samlede af Bibliothekar Rosenvinge paa den anden Fylla-Expedition 1886 (188 Arter, 900 Expl.) 3) Grønlandske Likener, samlede af Bibliothekar Rosenvinge paa den anden Fylla-Expedition 1886 (47 Arter, 74 Expl.) 4) Grønlandske Likener, samlede af Prof. Warming og Kand. Th. Holm (1ste Part). 5) Grønlandske Karplanter, samlede af Lieut. Ryder i 1887 (345 Arter.) 6) Grønlandske Havalger, samlede af Lieut. Ryder i 1887 (14 Arter); Numrene 2—6 ere skjenkede af Kommissionen for Grønlands Undersøgelse. 7) Grønlandske Karplanter (106 Arter), samlede 1886 og skjenkede af Kand. Th. Holm.

Det danske Herbarium har modtaget følgende Forøgelser: 1) En Samling af danske Kryptogamer og Fanerogamer, deriblandt en Del Kimplanter (omtr. 300 Arter) fra Prof. Warming. 2) En stor Samling danske Alger (omtr. 1000 Expl.), samlede og skjenkede af Bibliothekar Rosenvinge. 3) Friderichsen og Gelert: Rubi exsicc. Daniæ et Slesvigia, Fasc. II fra Udgiverne. 4) Danske Planter (c. 100) fra den botaniske Forening. 5) Et smukt præpareret dansk Herbarium, samlet af afdøde Havebrugskandidat Reinhardt, skjenket af Etatsraad Reinhardt. 6) Sjældnere danske, især bornholmske Planter, samlede af afdøde Overlærer Hoff i Rønne (kjøbt). 7) En Samling af omtrent 600 mikroskopiske Præparater af Bornholmske Desmidiaceer, med Manuskripter og Magasinsamlinger, købte af Overlærer Hoffs Enke. 8) Bornholmske Likener (12 Arter) fra Adjunkt Grønlund. 9) Bornholmske Planter (c. 120 Arter), samlede af Museumsinspektør Kiærskou.

b) Tørsamlingen har modtaget følgende Forøgelser: 1) To Arter Frugter, ubestemte og af ukjendt Herkomst, fra Etatsraad Stenstrup. 2) Vestindiske Vedprøver og Frø (58) fra Baron Eggers. 3) Et smukt Kæmpeexemplar af *Viscum album* fra Sverige, skjenket af Frøken Treschow. 4) En Samling Frugter fra Trinidad fra Konsul Bock. 5) *Polyporus lucidus* fra Sverige, skjenket af Prof. Berggren i Lund. 6) Drivtræ fra Kap Nord paa Island, fra Adjunkt Th. Thoroddsen. 7) Fyrrekogler fra Østerdalen i Norge fra Professor Warming. 8) Grene af *Eggersia buxifolia* Hook fra Baron Eggers. 9) Kornsorter (8) fra Syrien, skjenket af Konsul Løytved. 10) Præparater (3) af *Merulius lacrymans* fra Adjunkt Grønlund. 11) Vestindiske Frugter og Frø (130 Arter) fra Baron Eggers. 12) Vedprøver, Frugter og Frø (83 Arter) fra Universitetets botaniske Museum i Berlin. 13) En ukjendt Frugt (3 Expl.) fra Antiochia i Columbia, samlet af Prof., Dr. jur. Gustav Michelsen, skjenket af etnografisk Museum. 14) Tværnsnit af en stor Navr fra Murmester C. Kruse. 15) Brasilianske Frø, fundne mellem

P. V. Lunds zoologiske Samlinger, skjænkede af Zoologisk Museum. 16) Indsamlet af Museet omtr. 100 Arter.

c) Spiritussamlingen har modtaget følgende Forøgelser: 1) *Irpex lacteus* Fr. var.?, samlet og skjænket af Hr. S. Larsen. 2) Grene af *Eggersia buxifolia* Hook fra Baron Eggers. 3) *Cynoches chlorochitum* (Orchidé) fra Etatsraad Lotze i Odense. 4) Frugter og Svampe (12 Arter) fra Museet i Berlin. 6) Den af Prof. Didrichsen efterladte Svampesamling (kjøbt). 7) Indsamlet af Museet omtr. 100 Arter. 8) En *Calla* med to Hylsterblade fra Fru Meinert. 9) *Orchis fusca*, et stort og smukt Exemplar fra Stud. mag. Børgesen. 10) Danske Frø fra Hr. Bircholdt-Petersen. 11) Frø fra Hr. Saaby i Colorado. 12) *Trapa* Frugter fra en lollandsk Tørvemose fra Doc. E. Rostrup.

5. Reparationer og lign. i Museet.

Tre Værelser (Nr. 9, 11 og 19) bleve istandsatte og malede. Da de fra Kristiansborg Slots Brand frelste Kobberplader til »Flora danica» ikke havde faaet nogen heldig Plads, blev der bygget et Skab til dem i Kjælderetagen i det lille Værelse ved Siden af Nr. 22. I Værelse Nr. 6 bleve to af de fra Gulv til Loft naaende faste Hylder omdannede til Skabe til Brug for Havens Arkiv af Manuskripter, Brevsamlinger o. l., der havde henligget i stor Uorden paa forskjelligt Sted og aabent. Ved Bygningens mod Gaden vendende Side muredes en Kloakbrønd til Optagelse af Spildevand i Stedet for den, der hidtil havde været inde i Bygningen, men som navnlig om Sommeren generede ved sin Stank. I Taget blev indsat 4 Tagvinduer. Nogle Gasledning indlagdes og ændredes.

C. Bibliotheket.

Læsestuen har været besøgt af 291 Personer. Udlaan har fundet Sted til 431 Personer; Antallet af udlaante Bøger var 727 (865 Bind).

Bibliotheket har modtaget 57 Tidsskrifter, hvoraf 16 ere Gaver fra Videnskabernes Akademi i München, Smithsonian Institution, Videnskabernes Selskab i Kjøbenhavn, Naturhistorisk Forening, Botanisk Forening, Redaktionerne for Gartneridende og Ugeskrift for Landmænd og Hr. Redaktør E. Møller-Holst. Endvidere er modtaget 322 andre Værker, af hvilke 18 ere Fortsættelser, 38 ere Gaver fra Münchener Akademiet, Naturhistorisches Hofmuseum i Wien, Kultusministeriet, Videnskabernes Selskab, Zoologisk Museum, Kommissionen for Grønlands Undersøgelse, d'Hrr. N. Cantley (Singapore), Redaktør A. Feddersen, Gartner Friderichsen, d'Hrr. Cand. pharm. Friderichsen & Gelert, Oberst Jenssen-Tusch, Dr. O. Nordstedt (Lund), Professor Penzig (Genua), Dr. O. G. Petersen, Cand. mag. Raunkiær, Dr Schomburgk (Adelaide), Etatsraad Steenstrup, Professor Warming, Dr. Wille (Stockholm).

Portrætsamlingen af Botanikere er bleven forøget betydelig, navnlig ved en Gave af 21 Portræter i Glas og Ramme fra forhenv. Apotheker Joh. Boysen.

Adgangskort til Botanisk Have ere udstedte til 28 Botanikere og Botanofiler, 6 Lærere, 14 Lærerinder, 6 Lærerindeelever, 25 stud. magisterii, 135 stud. med., 95 stud. pharm., 3 stud. polyt., 4 Seminarister, 46 Seminarieelever, 11 Landbohøjskoleelever, 9 Privatister, 1 Gartner, 1 Kunstnerinde, 64 Universitets- og kultusministerielle Embedsmænd.

D. Videnskabelige Arbejder.

Museumsinspektøren har fortsat Bearbejdelsen af de amerikanske Myrtaceer, der ikke vil kunne afsluttes før om 1 à 2 Aar. Dr. O. G. Petersen har studeret Havens Samlinger af Caryophyllaceer, Nyctagineer, Campanulaceer (tildels ogsaa Lobeliaceer, Goodeniaceer) og Græsser i systematisk og anatomisk Henseende og publiceret forskellige Meddelelser om sine Resultater; han har dernæst paabegyndt en systematisk Bearbejdelse af Scitamineernes Orden, i hvilken Anledning Havens Samling af levende Arter af disse er søgt forøget saa meget som muligt. Cand. mag. Rosenvinge har afsluttet sine fysiologiske Forsøg over ydre Faktoreres Indflydelse paa Væksten, der i næste Aar ville blive publicerede. Candd. mag. Poulsen og Raunkjær have publiceret forskellige, mindre, anatomiske Undersøgelser, baserede paa Havens Materiale; Doc. E. Rostrup har meddelt Bestemmelser af islandske Planter, Prof. Warming fortsat Studiet af de arktiske Spritsamlinger og Publikationen af sine Resultater, og Prof. Lange bestemt de nyeste grønlandske Samlinger, hvorom han i Grønlandskommissionens Meddelelser vil give Beretning. Paa det anatomiske Laboratorium har Student Hj. Jensen foretaget speciellere Studier over Zosteraceerne.

II.

Fra Direktøren for den botaniske Have, Prof. Warming, modtog Konsistorium et Andragende af 22de Februar 1887, hvori der anholdtes dels om Tilladelse til ved Auktion eller under Haanden at lade bortsælge et i en med Andragendet følgende Fortegnelse opført Antal (107) Bøger af botanisk eller andet (zoologisk, medicinsk o. s. v.) Indhold, der tilhørte den botaniske Haves Bibliothek, men enten vare Doubletter eller paa Grund af deres Indhold ikke hørte hjemme i et botanisk Bibliothek, dels om, at de indkomne Summer maatte blive stillede til Direktørens Raadighed til Bibliothekets Bedste. Konsistoriet anbefalede Andragendet, idet det bemærkede, at der ved Ministeriets Resolutioner af 9de Januar 1873 *) og 28de September 1874 **) var meddelt lignende Tilladelser for Universitetsbibliothekets Vedkommende.

Ved Ministeriets Skrivelse af 19de Marts 1887 bifaldtes Andragendet.

3. Det zoologiske Museum 1886.

Første Afdeling.

(Professor Lütken.)

Efter at de i forrige Aarsberetning omtalte Arbejder i den palæontologiske Afdeling vare blevne afsluttede i Aarets Begyndelse med Opstilling af det store Scelidotherium-Skelet og flere Skjolde af Glyptodonter af den Lausenske Samling,

*) Aarbog 1871—73 S. 245.

**) Aarbog 1873—75 S. 278.

med Etiketteringen af de udstillede fossile Pattedyr og Ordningen af de mere omfattende Gnaverslægter (*Lepus*, *Sphinggurus* og *Coelogenys*) i den Lund'ske Samling af fossile Pattedyr fra Brasiliens Huler, ved Assistent Winge, kunde der skrives til Iværksættelsen af nogle længe nærede Planer. Den ene var at ordne, bestemme og opstille de talrige Horn og Takker — med eller uden tilhørende Kranier — af Drøvtyggere, som henlaa paa Lofterne i Magasinerne, men som, for at blive mere benyttelige, for den større Del burde søges optagne i Samlingen saavel som i dennes systematiske Katal'og. Plads til det første skaffedes ved at anbringe de mindre, enten opstillede paa Træklozser eller ophængte paa Væggene, i de til Skeletter og Kranier af Hovpattedyrene anvendte Skabe i Hallen, og ved at samle de større i Grupper, der anbragtes i en Slags Kurve af Jærn ovenpaa Pilleskabene, hvor de nu baade fryde Øjet og ere lettere tilgængelige ved forefaldende Sammenligninger. Den anden var at faa den store, ikke opstillede Samling af Præparater til Hvaldyrenes Bløddels Anatomi, som hidrørte fra afdøde Eschricht's Undersøgelser og Studier, og vare midlertidig anbragte paa et af de mørke Loftsmagasiner, overførte til Cetacéet og indsatte i de til deres Modtagelse indrettede Skabsrum i dettes Forværelse. De bleve i dette Øjemed gennemgaaede, eftersete, forsynede med nyt Spiritus og Etiketter, indførte i Kataloget o. s. v. og derefter omflyttede. Den hele Samling tæller 224 Numre, hørende til 17 Arter. Bestyreren har endvidere afsluttet sin Revision af Museets pelagiske Delfinformer, af hvilke han forbereder en monografisk Beskrivelse, og der er derefter foretaget saadanne Omstillinger i denne Del af Cetacéet, at sammenhørende Gjenstande saa vidt muligt ere blevne stillede sammen og tillige førte bort fra Lokalets mørkeste og mere afsides Dele. Med disse og de i forrige Aarsberetning omtalte Arbejder i Pattedyr-Afdelingen og den dermed forbundne palæontologiske Samling ere Ordningsarbejderne førte deres Afslutning saa nær, at en ny samlet tabellarisk Oversigt over hele denne Klasses Repræsentanter i Museet forhaabentlig kan blive meddelt i en nær Fremtid i disse Aarsberetninger.

Efter at Assistenten, Hr. Winge, havde afsluttet forskjellige andre mindre Ordningsarbejder — f. Ex. registreret Magasinet af Pungdyr-, Sæl- og Hovdyrskeletter, indordnet adskillige andre Skeletter og Skeletdele m. m. af Pattedyr fra Loftmagasinerne o. s. v. — har han dernæst efter Bestyrerens Anvisning begyndt paa en Revision af Øglerne (*Saurierne*) i Museets saavel opstillede som magasinerede Samling, dels for at faa denne bestemt i Overensstemmelse med »British Museum»'s nylig offentliggjorte »Catalogue of Lacertilia», Vol. 1 og 2, dels for at faa Artsrepræsentationen i den udstillede Del af Samlingen saa fuldstændig som muligt. Begyndelsen er gjort med Gekkoerne (*Ascalabotæ*), og denne Families (36 Arter) Revision er fuldendt. Da det tør haabes, at man i det kommende Aar vil være rykket godt frem med dette Arbejde for de andre Øglefamiliers Vedkommende, ville de nærmere Details kunne henvises til en følgende Aarsberetning, der vil kunne give en tabellarisk Oversigt over den hele Ordens Repræsentation i Museet. — Docent Adjunkt Jungersen har samtidig udført et lignende Arbejde for Paddernes Klasse og Løvfrøernes Gruppe, og da dette Arbejde haabes gennemført for de øvrige Padders Vedkommende i Lobet af det næste Finantsaar, maa det samlede Billede af denne Klasses Repræsentation ogsaa udsættes til den Tid.

Af Arbejder i Fiskeklassen er der — tildels ved Assistance af Cand. mag. Petersen og sluttende sig til forudgaaende Arbejder af Adjunkt Wich — bleven gennemført en Opstilling og Katalogisering af Flyndernes store Familie, repræsenteret i Museet af 99 Arter, samt af flere Smaafamilier (Callionymi, Cepolidæ, Mastacemblidæ eller Rhynchobdellæ og Notacanthini), tilsammen 23 Arter. Selvfølgelig er dette Ordnings- og Opstillingsarbejde, som det ogsaa vil ses af et senere Afsnit af denne Beretning, kommet baade den almindelige systematiske Samling og den faunistiske, dansk-nordiske til Gode. Den i tidligere Aarsberetninger givne tabellariske Oversigt over de enkelte Fiskefamiliers Repræsentation agtes gjenoptagen, naar endnu nogle flere Fiskefamilier ere gennemgaaede og opstillede i de kommende Aar.

Efter at Cand. mag. O. Winge havde gennemgaaet og protokolleret Museets Samlinger af Fugleskeletter, Fuglekranier o. s. v., har han begyndt paa en systematisk Revision af den hele Samling af udstoppede Fugle, Fugleskind o. s. v. Den er nu gennemført for nogle (11) mindre Grupper af Spurvefugles Vedkommende (157 Arter, 600 Stykker). Hr. Winge har derhos overtaget et andet Hverv. Efter Opfordring af den tyske ornithologiske Forening havde undertegnede Bestyrer strax efter sin Tiltrædelse troet at burde søge tilvejebragt aarlige Optegnelser over vore indenlandske Fugles Optræden i Landet: Ankomst og Bortrejse, Ynglen her i Landet o. s. v., i Lighed med dem, der samles og offentliggøres i Tydskland, England o. s. v. Hans Henvendelse til forskjellige Ornithologer og Iagttagere af Fuglelivet her i Landet havde til Resultat, at han for 1883 kunde meddele Iagttagelser fra 9 danske «Stationer», for 1884 fra 7, foruden hvad Museets Journaler kunde oplyse. Disse Beretninger ere trykte i Tidsskriftet »Ornis» 1ste og 2det Bind. Efter at den permanente internationale ornithologiske Komité med Hovedsæde i Wien havde taget Spørgsmaalet op om at oprette et Net af ornithologiske Iagttagelser over hele Europa og saa stor en Del af de andre Verdensdele, som kunde overkommes, samt henvendt sig med Andragender om pekuniær Understøttelse til vor Regjering og om Indsamling af Iagttagelser af den omtalte Art ved Hjælp af vore Fyr og Fyrskibe, bevilgedes der efter Bestyrerens Indstilling for Finantsaaret 1886—87 en Sum af 600 Kr. til at afholde de dermed forbundne Udgifter her i Landet, og der omsendtes af Marineministeriet et Cirkulære til alle danske Fyr og Fyrskibe om, overensstemmende med en af Bestyreren udarbejdet og af Ministeriet godkendt Instrux, at gjøre Indberetning til Museet om det i Aarets Løb stedfindende Fuglefald og at indsende efter nærmere givne Regler Exemplarer af de faldne Fugle. Den heraf resulterende Bogførsel og Regnskabsaflæggelse samt Brevvexling saavel som Udarbejdelsen af den aarlige Beretning har Hr. Winge overtaget, og den 3die Beretning (for 1885) er allerede udarbejdet og indsendt til Redaktionen af »Ornis». Der var ved Aarets Slutning ialt indkommet 62 Sendelser fra 24 Fyr og 403 Exemplarer, hørende til 36 Arter. Da Vejret i Efteraars-Trækketiden for det meste var klart om Natten, var Fuglefaldet i dette Aar forholdsvis ringe; det langt overvejende Tal af Fugle faldt paa nogle faa Nætter sidst i September og i Oktober. Det er en Selvfølge, at hvad der indkommer til Museet i benyttelig Stand og kan anvendes, bliver benyttet paa en eller anden Maade.

Foruden de omtalte Aarsberetninger om ornithologiske Iagttagelser i Danmark og en lille Afhandling (Oversigt over K. D. Vid. Selsk. Forh.), hvori Be-

styreren værger sin Forgænger, afdøde Professor Reinhardts Arbejde over den uddøde Kæmpedovendyrslægt *Coelodon* mod den Miskjendelse, som det var blevet udsat for ved en Afhandling af Professor Burmeister i Buenos Ayres, ere kun 2 Arbejder direkte udgaaede fra Afdelingens Arbejdsværelser; det ene er Bestyrerens Bearbejdelse af de paa »Djimpna»'s Expedition hjembragte Fiske fra Karahavet, som vil udgjøre et Afsnit af den forhaabentlig snart udkommende »Beretning om Djimpna-Togtets zoologisk-botaniske Resultater»; det andet er en lille Meddelelse af Cand. mag. Petersen om de Berigelser, vor danske Fiskesamling har faaet i de senere Aar ved hans egne Indsamlinger og andre Sendelser og Indsamlinger (Videnskabelige Meddelelser fra den naturhistoriske Forening). — Som sædvanlig ere Museets Samlinger blevne benyttede til de under Arbejde værende Afsnit af »Zoologia Danica», som handle om Hvirveldyrene. Men der er desuden bragt adskilligt nær til Publikation: Bestyrerens Arbejde over visse nordiske eller pelagiske Delfinforme har i al Fald gjort Fremskridt; Cand. med. S. Hansen har fuldendt Manuskriptet til en Bearbejdelse af de af P. V. Lund i Brasiliens Huler fundne Kranier og andre Knogler af Mennesker; Cand. O. Winge har ligeledes fuldendt i Manuskript en Redegjørelse for de sammesteds fundne talrige Fuglelevninger, og Cand. H. Winge, Museets Assistent, har næsten fuldendt en omfattende Bearbejdelse af de i samme Huler af P. V. Lund fundne Pattedyrknogler af Gnavernes talrige Orden. Der vil altsaa forhaabentlig i en nær Fremtid være gjort en god Begyndelse til en planmæssig Bearbejdelse af og videnskabelig Redegjørelse for denne højst mærkelige og i videnskabelig Henseende saa vigtige Samling.

Der er i Aarets Løb uddelt 115 Adgangskort til Afdelingen til Studerende af de forskjellige Klasser.

Afdelingens Forøgelse omfatter 1420 Numre, af hvilke 570 ved Kjøb, 810 som Gaver og c. 40 ved Bytning. At Forøgelsen er saa betydelig, skyldes dog tildels den paa Kultusministeriets Budget givne ekstraordinære Bevilling til Kjøb af en Del af afdøde Apotheker og Fabrikejer Alfr. Benzons efterladte Samling af Fugle og Fugleskind.

Af Gaver — hvorunder indbefattes Alt, hvad der ikke skal direkte betales med Penge eller Douceur eller ækvivaleres med Gjenstande — indkom: 1) fra Zoologisk Have: 20 i samme døde Pattedyr og Fugle (Elsdyr, Næsebjørn, Leopard-, Bjørne-, Kapivar- og Sæl-Unger, 2 Agutier, 3 Aber, 1 indisk Egern, 1 Sangsvane og 1 Sortsvane-Unge, 1 Tjur, 1 Sædgaas, 1 Sekretær (Slangefalk), 2 *Caccabis græca* og 1 *Euplocamus Swinhoi*). Desuden modtoges fra samme en stor Ogle (*Salvator teguixin*) og 1 Tudse (*Ceratophrys ornata*), indsendte til samme i Spiritus fra Buenos Aires. 2) Dr. Philippi i Santiago i Chile indsendte (efter Tilskyndelse af den danske Konsul i Concepcion, Hr. Møller), en Række Afstøbninger af de uddøde Kæmpepattedyr *Mastodon andium* og *Megatherium medinae*. (Denne Sending kan ogsaa opfattes som erhvervet ved Bytning, da der er tilsendt Hr. Philippi nogle arktiske *Zoologica* som Anerkjendelse af den udviste Opmærksomhed). 3) Professor Jordan ved »Indiana University» indsendte 15 Stykker til Oplysning om den amerikanske Hav-Lampret og dens Forvandlingshistorie, samt om den lille for Nord-Amerika karakteristiske Færskvandsfiskefamilie *Etheostomidæ*. 4) Læge Wroblewsky forærede et udstoppet Exemplar af Samoa-Duen (*Didunculus strigirostris*) samt 6 Fugleskind fra Timorlaut (deri-

blandt 1 Megapodius), 4 Mumier af Krokodil-Unger m. m. 5) Hr. Benedikt Grøndal i Reykjavik: 12 islandske Fiske, hvoriblandt et Exemplar af den meget sjældne Dybhavs-Tudsefisk (*Himantolophus Reinhardtii*), indsendt til ham fra Westmanøerne af Distriktslæge Johnsen. 6) Fra Hr. Selmer modtoges gennem Dr. Meinert 2 Fugle og 16 Krybdyr i Spiritus, indsamlede i Kongostaterne. 7) Konsul Stakemann i Manzanilla de Cuba udfyldte et føleligt Savn i Museets Rækker ved Oversendelsen af den sjældne *Solenodon cubanus*, et mærkeligt Pattedyr af Insektædernes Orden. 8) Hr. Stud. mag. Th. Holm, der ved Marineministeriets Velvillie og med Kultusministeriets Understøttelse deltog i Krydseren »Fylla»s Togt til Grønland for at varetage Zoologiens og Museets Interesser, indsamlede paa dette Togt, af Stort og Smaat, 190 Fiske, hvoriblandt adskilligt af mere end almindelig Interesse af Slægterne *Lycodes*, *Aspidophoroïdes*, *Stomias*, *Scopelus*, *Icelus*, *Centridermichthys* og *Liparis*; Hr. Holm erhvervede endvidere et aneligt Exemplar af den ovenfor omtalte arktiske Tudsefisk (*Himantolophus Reinhardtii*), der vel ikke var videre godt bevaret, men dog egnede sig til Skelettering, samt nogle Isbjørne- og Hvalroshoveder, nogle Fugleskind o. s. v., hvilke overgaves til Museet. 9) Hr. Cand. mag. Joh. Petersens Deltagelse i Fiskeri-Inspektionsfartøjet »Hauch»s Farter har indbragt Museet 140 Stykker danske Fiske, stort og smaat, hvoriblandt flere interessante Forøgelse for Faunaen: *Callionymus maculatus*, *Arnoglossus laterna*, *Zeugopterus norvegicus*. Samme har desuden foræret Museet 17 danske Fiske, indsamlede ved andre Lejligheder. 10) Fra Dr. Jessen modtoges 12 Stkr. Padder og Krybdyr fra Chile. 11) Af de fra Fyrene indsendte Fugle (se ovenfor) er der til Forøgelse af Samlingen bleven benyttet 47, af hvilke kan fremhæves 2 *Procellaria leucorrhœa* fra Læsø Rende og Horns Rev. 12) Fra Studiesamlingen og dens Magasiner er overført (jfr. Beretningen for 1885) en Del Skeletter og Skeletdele af Pattedyr og Fugle, 2 Skeletter af Steppehøns, 5 Hoveder af Havskildpadder, nogle *Palæontologica* (Knogler og Tænder af Hule-Løven, -Hyænen, -Bjørnen og -Ulven), en Del Krybdyr og Padder samt nogle Fiske. (Til Gjengjæld ere forskellige Præparater og Gjenstande, som kunde komme til hensigtsmæssig Anvendelse i Studiesamlingen, afgivne til denne.)

Mindre Gaver i ikke ringe Antal ere dernæst indkomne fra Hr. Maler Ancker (1 *Larus tridactylus*), Hr. Asp i Løkken (1 *Coryphænoïdes norvegicus*), Dr. Boas (1 *Zeugopterus norvegicus*), Lærer Berg, Stud. Busse, Grosserer Christensen, Fru Dinesen, Fiskehandler Isager i Frederikshavn (1 Vaagmær), Gartnerne Frederiksen og Fløystrup, Adj. Feddersen, Birkedommer Fiedler, Fru Hacke, Konservator Hansen, Hr. Lindhardt, Premierlieut. Jensen, Stabssergent Jacobsen (1 *Cursorius gallicus*), Konsul Løjtved, Johannes Larsen (1 *Larus minutus*), Justitsraad Juel, Fuglehandler Chr. Larsen, Proprietær Knudsen til Øster Lindholt, Skibsfører Knudsen (1 Vaagmær), Stud. Kløcker, Læge Lichtenberg (en sort Hugorm), Stud. Krabbe (danske Fugle), Kjøbmand Møller i Akureyri (1 *Anarrhichas latifrons*), Sysselmand Müller i Thorshavn og Kolonibestyrer Müller i Grønland, Lærer Mortensen, Søren Madsen, Bud Philipsen, Adj. Tryde, Bogholder Silberloh, Hr. Johan Nielsen af det kinesiske Toldpersonale (Unge af en kinesisk Vildkat), Lieut. Petersen i Washington. Restauratør Struck, Inspektør Rose, Hr. Schiødt (1 sjælden Papegøje), Læge Rasch, Skibsfører Sølling, Kjøbmand Steincke, Dr. W. Sørensen, Snedker Schou (en sort Rotte fra Kristianshavn), Skovrider Jens-

sen-Tusch (1 Urhane), Kjøbmand Popp (1 Vaagmær), Docent Rostrup (en Havremus-Rede), Baron Rosenørn-Lehn (Hvidkilde) og Hr. Theisen.

Ved Kjøb erhvervedes: 1) af den Benzon'ske Samling: 23 udstoppede Fugle (14 fra Danmark, 5 fra Færø og Grønland og 4 Dununger eller ganske unge Fugle) og 56 Skind af nordiske Fugle (2 danske, 40 fra Færø, Island og Grønland, 14 af Dununger af danske Fugle); 194 Skind af indiske og amerikanske Fugle og 94 Sæt Æg af danske og nordiske Fugle (tildels dog fra ikke-danske og ikke-nordiske Findesteder), foruden 40 Gjøgeæg med tilhørende Æg af de forskjellige 13) Plejefugle. Ved denne Forøgelse har baade den faunistiske og den almindelige Fuglesamling faaet et ønskeligt Suplement og Afrunding i forskjellige Retninger, de faunistiske Samlinger særligt ved at blive forøgede med Stykker, der dokumentere Arternes Forekomst henholdsvis i Danmark, paa Færø, Island eller i Grønland. 2) Dernæst er der lejlighedsvis indkjøbt 1 udstoppet Gibbon-Abe (*Hylobates syndactylus*), 3 Pattedyrskelletter (*Didelphys Azaræ*, *Dasyus hybridus*, *Ratelus capensis*) og 2 Pattedyrkranier (deribl. *Porcus babirusa*), 1 jordfunden Krondyrtak og 1 paa Novaja-Semlia funden Rensdyrtak. 3) 27 udstoppede eller friske, sjældnere danske Fugle (af hvilke kan fremhæves 1 *Anas discors* (nordamerikansk Fugl) skudt ved Sæby i April d. A., 1 *Procellaria leucorrhœa* fra Skagen, 1 *Cursorius gallicus* og flere andre i det følgende under Opstilling opførte Stykker), 5 Fugleæg, 1 Kranium. 4) 10 danske Padder (især Løgfroer samt Larver), 2 *Phrynocephaler* og 11 sydbrasilianske Padder og Øgler. 5) 20 Skind af østasiatiske Fiske, 1 Dolfinskind (*Coryphæna*), 10 Fiske i Spiritus fra Mauritius (Skjælfinnefiske, *Plectognath*), en færøisk Vaagmær, en ved Tidsvilde indstrandet Rævehaj (*Alopias vulpes*), en Fisk, som ikke tidligere vides at være indstrandet ved dansk Kyst, samt 37 andre danske Fiske. 6) Af 30 af Skovrider Bistrup til Undersøgelse af Maveindholdet indsendte Ræve (for at oplyse Spørgsmaalet om Rævens Nytte eller Skadelighed) tilvaretoges Kranierne af de 20 og Skeletterne af de 10. Endelig vil paa dette Sted mest passende kunne nævnes Erhvervelsen af et næsten fuldstændigt Eldsdyrskellet, som fandtes i en Mose ved Sneglerup (Ods Herred) ved Pløjning, og for største Delen opgravedes og samledes af Gaardejer Mads Peter Sørensen, medens Museet maa takke Etatsraad Japetus Steenstrup for de suplerende Skeletdele, som hans yderligere Undersøgelser paa Aastedet bragte for Dagen. Skelettets Opstilling i Museet er forberedt.

Ved Bytning med Gjenstande af Afdelingens Dubletmagasiner er erhvervet: 1) Kraniet af *Sus longirostris* fra Borneo; 2) fra Museet i Kristiania: 1 Skind (med Skelet) af *Echidna acanthion* og af *Dendrolagus Lumholtzii* med Kranium fra Queensland; 3) fra »Linnæa» i Berlin: 11 Arter af exotiske Padder og 22 af Øgler (tilsammen 35 Exemplarer) og 2 Skeletter af Landskildpadder samt 1 Bæltedyrskind (*Praopus »hybridus»*).

Der er opstillet og indsat i Afdelingens forskjellige Underafdelinger c. 760 Stykker*), som fordele sig paa følgende Maade til disse.

*) Heri altsaa ikke medregnet, hvad der er nedlagt i Samlingen af Fugle- eller Pattedyrskind, eller som Raaskelletter i Magasinerne; ej heller er i denne Optælling medtaget Fiskesamlingens Suplementglas og Rørglas, hvilket altsammen ikke regnes til den opstillede Samling.

I den almindelige Pattedyrsamling 6 udstoppede Stykker (af hvilke en Gibbon-Abe [*Hylobates syndactylus*] er det mærkeligste) og 7 mindre Pattedyr i Spiritus (af hvilke *Solenodon cubanus* maa fremhæves); over 100 Horn og Takker af Drøvtyggere (jfr. ovenfor) ere, alt efter deres Størrelse, dels blevne opstillede i Skabet i Hallen, dels paa Galleriet over Skeletskabene, forsynede med Etiketter o. s. v.

I den danske Pattedyrsamling er opstillet 2 udstoppede Stykker, en Havremus- og en Syvsover-Rede og 8 mindre danske Pattedyr i Spiritus.

I Hvalsamlingen er opstillet i Spiritus Fosteret af en Vaagehval (*Balænoptera rostrata*), af en Hvidsnude (*Lagenorhynchus albirostris*) samt af to andre Delfinforme; endvidere 2 Delfinskeletter (*Prodelphinus tethys* og *Delphinus delphis*), Kraniet af et Blaaahvalfoster (*Balænoptera Sibbaldii*) og 6 Delfin-Kranier samt Snudedelen af en *Belemnoziphis*. Den hele Samling af Præparater til Hvaldyrenes Anatomi (224 i Regelen store Glas) er, som ovenfor omtalt, bleven overflyttet fra Museets Loft til Cetaceets Forværelse, saaledes at det hele cetologiske Materiale nu er samlet paa et Sted.

Af andre Pattedyrskeletter er der opstillet 3, deriblandt af Punghare (*Pera-meles obesula*) og Zobel (*Mustela zibellina*); af Pattedyrkranier 78: Aber 7, Flaggermus 2, Pungdyr 4 (deriblandt *Dendrolagus Lumboltzii*), Insektædere 2, Rovdyr og Sæler 11, Gnavere 26 og Hovdyr 25 (deriblandt 1 *Sus longirostris*, 2 *Porcus babirusa* og 1 ung Flodhest, 1 *Capra* beden), Gumlere 1.

Af udstoppede Fugle er der i den almindelige Samling indsat 8 (hvoriblandt *Didunculus strigirostris* og *Chrysotis coeligena*); i den dansk-(nordiske) 52 Stykker (af hvilke kan mærkes 2 *Larus minutus* og 1 *L. tridactylus*, *Procellaria leucorrhœa*, *Anas discors*, *Lestris longicauda*, *Anser leucopsis*, *Fuligula nyroca*, *Somateria Stelleri*, *Tetrao tetrix*, *Charadrius curonicus*, *Cursorius gallicus*, *Corvus æruginosus* og *macrurus*, Blandinger af Sortkrage og Graakrage, Unger af *Otus vulgaris* og *Podiceps cristatus*, 2 *Pastor roseus*, 1 *Turtur auritus*, *Ruticilla tithys*, *Motacilla Yarrellii* og *borealis* samt *Erithacus suecicus*).

Af Fugleskeletter 3 (Steppehøns og Rakkelhane), af Fuglekranier 2.

I den almindelige Samling af Krybdyr og Padder er der opstillet 2 udstoppede Øgler (deriblandt en stor og smuk *Salvator teguixin*), 4 mumificerede Krokodilunger og 32 Stykker i Spiritus: 3 Ormøgler, 2 Havskildpadder, 4 Unger af do., 6 Æg af Skildpadder og Leguaner, 2 Ormepadder, 11 haleløse Padder (hvoriblandt en smuk *Ceratophrys ornata*) og 4 Halepadder (forskjellige Varieteter af *Proteus anguinus*). I den danske Samling af Krybdyr og Padder: 13 Stykker. Skeletafdelingen er for disse Klassers Vedkommende forøget med 5 Skeletter af Frøer og Landskildpadder (2 gode Skeletter af *Testudo pardalis* og *T. tabulata*), Kraniesamlingen med 8 (*Chelonia*, *Salvator teguixin*).

I den almindelige Fiskesamling er der — foruden Omstilling og ny Etikettering af ældre Stykker — opstillet 181 Stykker, fornemlig af Flynder- og Aalefamilien og af de i Aarets Løb reviderede Smaafamilier (*Callionymi*, *Cepolæ*, *Rhynchobdellæ* o. s. v.) I den dansk-nordiske Fiskesamling er der samtidig opstillet i Spiritus 203 Stykker, blandt hvilke kan fremhæves en formentlig ny Røkke fra Grønland og forskjellig arktiske Ulkeformer, *Stomias ferox*, *Scopelus glacialis*, *Liparis Reinhardtii* sammesteds fra, *Himantolophus Reinhardtii* fra Island, *Callionymus maculatus*, *Arnoglossus la-*

terna, Zeugopterus norvegicus fra Kattegat og Coryphænoides norvegicus fra Skagen og Løkken o. s. v. Af Fiskeskeletter er der opstillet 9 (hvoriblandt af Havkal, Klumpfisk, Pighvarre og Himantolophus Reinhardtii) samt 9 Sølve-Kranier, foruden at en Del ældre Skeletter ere blevne omstillede og restaurerede.

Anden Afdeling.

Den om denne Afdeling af Inspektør Levinsen afgivne Beretning findes under de Moltkeske Afdelinger.

Tredje Afdeling.

(Inspektør Meinert.)

I. Insekterne.

1. Samlingen af tørrede Insekter.

A. Generalsamlingen. 1. Sammenstillingen og Ordningen af Magasinerne er fortsat og omtrent bragt til Ende. 2. Sammenstillingen af den gamle Tønder Lund-Sehestedske Samling med dens mange Fabriciske Originalemplarer er fortsat og bragt til Ende for de Skindvingedes, Florvingernes og Hvepsenes Ordners Vedkommende. De 3 her nævnte Ordner fylde tilsammen $8\frac{1}{2}$ større Kasser. 3. De i forrige Aars Beretning omtalte Smaainsekter af Hvepsenes Orden ere indsatte paa deres Plads i Systemet. 4. Opstillingen af Hvepsenes Orden er efter nogen Tids Hvile gjenoptaget. Arbejdet med Bestemmelse og Sammenordning af de gamle Samlinger er stærkt fremmet (Cand. Schlick); præparerede og indstukne ere 5 større Kasser, fra Familien Bembex til Slægten Thyreopus (Crabrones).

B. Den danske Samling. 1. Opstillingen af Billerne er fortsat med Mariehønsene (Coccinellæ), 5 Kasser med 52 Arter, og af de køllehornede Biller med Familierne Byrrhi (afsluttet) Georyssi, Parni, Heteroceri og Begyndelsen af Hydrophili, ialt 3 Kasser med 34 Arter. 2. Bearbejdelsen af Tægernes Orden er fortsat og paa Lidet nær bragt til Ende (Cand. Schlick). 3. Sammenstillingen og Opstillingen af Bladhvepsene er naaet til Slægten Hoplocampa (Cand. Borries): de opstillede Dyr fylde nu næsten 16 større Kasser.

C. Oversigtssamlingen. Paa Arbejde med denne Samling er der anvendt største Delen af Afdelingens Arbejdskraft, og er man i Hovedsagen naaet til Ende med den.

De danske Insekter ere afsluttede med de Skindvingedes og Florvingernes, $\frac{3}{4}$ Kasse, Fluernes, noget over 1, og Tægernes Orden, $\frac{1}{2}$ Kasse. Med de i det foregaaende Aar opstillede Biller, Hvepse og Sommerfugle fylde de danske Insekter i Alt 12 store Kasser.

De exotiske Insekter ere opstillede i Flugt med de danske og optage nu 18 store Kasser, medens 8 yderligere ere reserverede for Sommerfugle. Den største Part af dem udgjøres allerede nu af Biller og Sommerfugle, og med Hensyn til de sidstnævnte Insekter maa bemærkes, at man af forskjellige praktiske Hensyn for disses Vedkommende har maattet opgive den systematisk gennemførte Opstilling og sammenstillet dem væsentligt efter deres Fædreland.

2. Spiritussamlingen af Insekter.

1. Ved fortsat Rømning af Magasinerne er ogsaa i Aar fremkommet forskjel-

lige Larver og fuldkomne Insekter, som ere blevne opstillede her. 2. Et ikke ringe Antal Larver ere i Aarets Løb indsamlede og afgivne af Afdelingens Bestyrer. 3. Hr. stud. mag. Fr. Riise har skjænket Afdelingen en større Samling af Insekter i Spiritus, hovedsagelig fra Vestindien.

3. Den biologiske Samling.

Samlingen har foruden mindre Gaver fra Forskjellige navnlig modtaget fra Studiesamlingen mange store og smukke Prøver paa Insekternes Rødebygning, saasom af Slægterne *Polistes*, *Polybius*, *Eumenes*, *Vespa*, *Xylocopa* og *Termes* (Dronningecelle); særlig vare de to sidstnævnte Stykker velkomne. Ogsaa forskjellige Prøver paa Industrien hos Sommerfugle, Myg og Bladluus har Afdelingen modtaget fra samme Kilde.

II. Tusindbenene (Myriapoda).

Denne Afdeling af Leddyrene har i en Række af Aar specielt været Gjenstand for den nuværende Bestyrers Undersøgelse og literære Bearbejdelse, hvorved den er kommet til at indeholde en meget stor Mængde typiske eller Original-exemplarer. Ogsaa i dette Aar er der tilkommet en Række saadanne Bestemmelser; desuden er Samlingen i Aar kommet i Besiddelse af et større Antal typiske Exemplarer, hidrørende fra en betydelig Samling af Myriapoder, som Museet i Cambridge, Mass, havde betroet Afdelingens Bestyrer til Bearbejdelse, med Ret til at tilbageholde Doubletter.

III. Edderkopperne (Arachnidæ).

Generalsamlingen. Den i det foregaaende Aar begyndte Sondring af Arachniderne er fortsat i Aarets Løb. Slægterne *Argyopes* og *Nephila* samt de exotiske Laterigrader ere helt gennemarbejdede, og saavel her som andetsteds i denne Klasse er en meget betydelig Del Bestemmelser gjorte og mange Dyr opstillede, c. 230 Glas (Dr. Will. Sørensen).

IV. Krebsdyrsamlingen (Krustaceerne).

1. Generalsamlingen. Samlingen er voxet ikke ubetydeligt i Aarets Løb, hvorhos Sammenarbejden og Opstillingen af det i de senere Aar tilkomne Materiale er stærkt fremmet eller delvis tilendebragt (Isopoderne). Som Tilvæxt maa allerede her fremhæves: 1) en Samling af 52 Arter Dekapoder fra Middelhavet, de fleste i flere eller mange Exemplarer, fra Senn. Pedro Antiga Sunyer i Barcelona; 2) Udbyttet af »Fyllas« Togt til Grønland i denne Sommer (c. 130 Glas); 3) Studiesamlingen har afgivet en betydelig Mængde nordiske Krebsdyr, dels Amphipoder, nemlig 133 Arter, af hvilke der var 13 Arter fra Grønland og 30 Arter fra det øvrige Norden, som vare nye for Samlingen, dels Isopoder, 25 Arter deraf 13 nye. 4) Fra The Rev. Mr. Norman 15 Arter Isopoder, hvoraf 12 nye.

Foruden det Arbejde og den Tid, som er medgaaet til den før omtalte Sammenarbejden af ældre Materiale og til Fordelingen, delvis Bestemmelse, Opstilling og Forsendelse af de modtagne og afsendte Krebsdyr, og som er udført af Hr. Dr. H. J. Hansen er endvidere af Samme:

- 1) Udskilt og paabegyndt Bestemmelsen af Afdelingens og Studiesamlingens exotiske Gammarider.
- 2) Bestemt Afdelingens og Studiesamlingens Materiale af voxne Squillaer

samt paabegyndt Sammenstillingen og Bestemmelsen af den overordentlig store Samling Squillalarver.

- 3) Bestemt og katalogiseret Afdelingens og Studiesamlingens Materiale af Amphipoder fra Norge, Spitsbergen, Island, Færøerne og Nordamerikas Østkyst.
- 4) Sammenstillet, rensset og ordnet Samlingens gamle tørrede Krebsdyr, mest Krabber, hvoriblandt mange Originalstykker (28 store Skuffer).

2. Den danske Samling. Ogsaa denne Afdeling af Krebsdyrene har modtaget en meget betydelig Tilvæxt ved Hr. Cand. mag. Johannes Petersens Indsamlinger fra hans Togt i Aar med Kanonbaaden »Hauch«. Hermed er foreløbigt de paa fjerde Aar foretagne Skrabninger i de danske Farvande afsluttede, og det Udbytte, som er vundet for vore Samlinger herved, kan allerede nu siges at være meget stort, og Antallet af de nye tilkomne Slægter og Arter er allerede stort, men det vil sikkert vise sig at være endnu betydeligere, naar det hele Materiale i Løbet af et Par Aar vil være bearbejdet.

V. Den Westermanske Insektsamling.

Den i forrige Beretning omtalte Reparation af Samlingens Kasser er nu fuldført paa den angivne Maade, kun med Fluernes Orden blev der gjort en Undtagelse, idet Kasserne her befandtes at være saa maadeligt gjorte, at de egentligt ikke lode sig reparere, men den nødvendige Sikring af Dyrene maatte derfor foretages ved en Tilklistring af Kasserne.

Af Gaver og Forøgelse fremhæves:

1) Studiesamlingen har i Aarets Løb, ved dens Bestyrer Hr. Prof. Lütken, vist sig meget liberal overfor Afdelingen og givet den meget væsentlige Bidrag, navnlig til den biologiske Samling og Krebsdyrsamlingen, saaledes som det i det Foregaaende er anført ved disse Poster; 2) Hr. Stud. mag. Th. Holm har afgivet c. 130 Glas med Krebsdyr og nogle med Arachnider og Insekter, indsamlede paa »Fyllas« Togt i Aar, jfr. IV. 1. 3) Hr. Cand. mag. Johannes Petersen har givet sine betydelige Indsamlinger af Krebsdyr fra Kattegattet, jfr. Post IV. 2. 4) Cambridge-Museet overladt mange Arter af Myriapoder, jfr. Post II. 5) Prof. Hagen ved samme Museum givet 2 for Afdelingen nye Slægtsformer af Rovbiller, Edaphus og Stictocranium; 6) Senn. Pedro Antiga Sunyer i Barcelona givet i Bytte 52 Arter Krustaceer fra Middelhavet, jfr. Post IV. 1.; 7) The Rev. Mr. Norman ligeledes 15 Arter Isopoder, jfr. Post IV. 1.; 8) Hr. Premierlieutenant Jensen 14 Glas med Krebsdyr fra Island og Færøerne; 9) Hr. forh. Adjunkt Peddersen 13 Glas med Hav- og Ferskvands Krebsdyr, Insekter og Larver fra Island; 10) Hr. Stephan Stephansen 3 Glas med Biller, Bladlus og Apus, ligeledes fra Island; 11) Hr. Stud. mag. Fr. Riise 59 Glas med Insekter, Arachnider og Myriapoder fra Vestindien, jfr. Post I. 2.; 12) Hr. Kjøbmand Steincke en lille Samling islandske Insekter; 13) Grev Keyserling, Gr. Glogau, den vigtigste Arachnide-Slægt Atypus i 2 Arter; 14) Dr. Jessen nogle Insekter og Arachnider, indsamlede i Chile, deriblandt 2 vistnok nye Arter af den interessante Form Gonyleptes; 15) Hr. Prof. Eug. Warming 3 Glas med Arachnider og Dipterer fra Grønland; 16) Det zoologiske Museum i Hamborg i Bytte nogle Biller fra Syd-Georgien og den interessante Bremselarve fra Næsehornet, Gyrostigma; 17) Hr. Selmer i Ægito, nær Benguela, 2 store og 1 mindre Glas med Insekter i Spiritus; 18) Hr. Oberst Købke en lille Kasse med Biller fra Bangkok; 19) Hr. Inspektor

Levinsen Originalexemplaret til den af ham opstillede Krustace-Slægt, Selioides Bolbroei; 20) Hr. Dr. phil. H. J. Hansen den for den danske Fauna nye Slægtsform Pasiphaë tarda, fra Vesterhavet; 21) endelig har Bestyreren af Afdelingen afgivet til denne forskjellige Insektlarver og Prøver paa Insekternes Industri, jfr. Post I. 2.

Ved Kjøb har Afdelingen erhvervet:

1) En betydelig Samling Pragtformer af exotiske Sommerfugle, bestemte til at optages i Oversigtssamlingen; 2) en Samling af danske Agromyzer og Phytomyzer (Fluer), med Pupper; 3) en lille Samling danske Sommerfugle; 4) et meget smukt Stykke Rav fra Jyllands Vestkyst med Leddyr, hvoraf navnlig en Myriapod maa fremhæves.

Til fremmede Museer og Videnskabsmænd er afgivet væsentligst i Bytte:

1) Grev Keyserling i Gr. Glogau nogle Doubletter af de ham til Bearbejdelse overladte australiske Arachnider; 2) Hamburger-Museet en Samling af 62 Bille-Arter, Doubletter fra Andaman-Øerne; 3) Amsterdamer-Museet 76 Bille-Arter, Doubletter sammesteds fra; 4) Leydener-Museet 85 Bille-Arter, Doubletter fra Andaman-Øerne og Brasilien; 5) Senn. Pedro Antiga Sunyer i Barcelona exotiske Krabber, 40 Arter; 6) The Rev. Mr. Norman Isopoder, 14 Arter; 7) Prof. Charles Riley i Washington en meget betydelig Samling af hovedsagelig bestemte Billelarver, 285 Arter; 8) Studiesamlingen nogle typiske Former af Arachnider og Sommerfugle.

Som Bidrag til videnskabelige Arbejder har Afdelingen kunnet laane til 1) forn. Grev Keyserling en Del australiske Arachnider til Undersøgelse; 2) til Dr. Erich Haase i Dresden en halv Snes Originalemplarer af Myriapoder; 3) sendt til Dr. de Man i Middelburg Photographier af nogle Originalemplarer af tørrede Krabber, som vare for skjøre til at kunne forsendes. Endelig har Afdelingens Materiale tjent til Undersøgelserstof saavel for Bestyrerens Arbejder (over Myriapoderne, Steninernes Munddele o. s. v.) som for den videnskabelige Medhjælper Dr. H. J. Hansens større Arbejde over de grønlandske Krebsdyr og et paabegyndt Arbejde over Squillalarverne og disses Udvikling.

Oversigtssamlingen har fra Aarets Begyndelse været aabnet for de Studerende 2 Gange om Ugen fra 10—12, med Tilsyn og Assistance fra Afdelingen (Cand. Schlick).

I første Halvaar var de Besøgendes Antal 32, i andet 65.

De Moltkeske Afdelinger.

I.

Studie- og Undervisningssamlingen.

(Professor Lütken).

Idet jeg henholder mig til den i foregaaende Aarsberetning givne Udsigt over de Forhold, hvorunder Professor zoologiæ er sat til at virke ved Hjælp af denne særegne Afdeling af Universitetets zoologiske Museum, skal jeg allerførst med skyldig Paaskjønnelse nævne, at Auditoriet i Løbet af Sommerferien, ifølge

dertil paa Kultusministeriets Budget given Bevilling, undergik en væsentlig Forbedring i Henseende til sine Belysningsforhold, idet den Lyskasse, hvorigjennem Dagslyset faar Adgang, fik en saadan Omdannelse, at Lyset nu uhindret kan falde paa den i Auditoriets Bagvæg anbragte store Tavle, som dels tjener til Anbringelse af Forelæsningstegninger, dels til derpaa at udføre andre til Foredragets Oplysning fornødne Skitser og Fremstillinger. Endvidere undergik de kunstige Belysnings- og Ventilationsforhold hensigtsmæssige Forbedringer; en ubenyttet Dør omdannedes til et Opbevaringsskab for store Forelæsningstegninger o. s. v. I det Hele maa det siges, at de i disse Retninger af Bygningsinspektøren gennemførte Forandringer have fyldstgjort de Forventninger, der næredes til dem.

Den Ulempe, at Antallet af de Studerende, der benytte og maa benytte Studie- og Undervisningssamlingen, er saa overvældende stort, hæves selvfølgelig ikke ved disse Forbedringer. Der kunde bødes noget derpaa, hvis det var muligt at holde Studiesalen aaben endnu to ugentlige Timer for de lægevidenskabelige Studerende; endnu mere, hvis Studiesalen kunde udvides til et større Rumfang, saaledes at der kunde blive bedre Plads til Menneskene og Rum til at dublere en større Del af Præparaterne. De forøgede Udgifter, som den første af disse Foranstaltninger vilde kræve, kunne dækkes enten ved forøgede Bevillinger eller ved at gjøre Adgangen betinget af Adgangskort, der løstes for en lav Betaling. Den anden Foranstaltning skjønnes kun at kunne gennemføres ved den Disposition over Kommunitetsbygningen, som vil blive den naturlige Følge af, at det mineralogiske Museum med tilhørende Bestyrerbolig henlægges andetsteds. Bestyreren har under 27de September henledet Konsistoriums Opmærksomhed paa disse Forhold og stillet bestemte Forslag i den førstnævnte Retning, men er ude af Stand til at oplyse, om det er lykkedes ham at vinde Indgang for samme.

Af Forelæsninger har Bestyreren holdt de planmæssige, i første Halvaar over Forplantningen, Forvandlingen og Snyltelivet i Dyreriget i 2 ugentlige Timer (Tilhørerantal efter Listerne 133 à 83), samt Examinatorier over Hvirveldyrenes Morphologi og Systematik i 1 Time (Deltagere 117 à 65), begge Dele for de Studerende, der forberede sig til den lægevidenskabelige Forberedelsesexamen. Samtidig gik Øvelserne — med Assistance af de D'Hr. Jungersen og Petersen — deres regelmæssige Gang i 6 ugentlige Timer i begge Halvaar (i første med 66—100, i andet med 137—88 Deltagere efter de cirkulerende Lister). I andet Halvaar er der læst over Hvirveldyrenes Morphologi, Systematik og Biologi, dels i Form af Foredrag, dels af Examinatorier og Kollokvier, i 3 ugentlige Timer (for 163—113 Tilhørere). Af Forelæsninger for naturhistoriske Studerende er der læst over Echinidernes og Koraldyrenes Systematik i 2 ugentlige Timer fra Februar til April (13—16 Tilhørere) og derefter holdt skriftlige Øvelser fornemlig i at undersøge, bestemme og beskrive zoologiske Objekter i Resten af Halvaaret (11 Deltagere), derunder indbefattet en større Opgave at besvare i Sommerferien; i andet Halvaar dels over Sifonoforerne (Rør- og Blæregopperne), (samme Timeantal, 24—15 Tilhørere), dels over specielle Afsnit af Hvirveldyrenes Naturhistorie (Chlamydoselachus, Archipterygiet, Sphargis og Bacteria), (15—14 Tilhørere). For disse Studerende saavel som for Polyteknikere har Studiesalen været aaben i begge Semestre 5 Ugedage i 3 Timer, forsaavidt

der ikke samtidig afholdtes andre Øvelser eller Forelæsninger i Lokalet. Denne Adgang har været benyttet af 18 Studerende i første og 22 i andet Halvaar, en Benyttelse, som selvfølgelig har lagt meget Beslag paa Konservatorens Tid. Efter Aftale med Bestyreren har en ældre Studerende, Hr. Posselt, i 4 af disse Timer om Ugen været tilstede for, samtidig med at han udførte nogle Smaaarbejder i og for Studiesamlingen, at kunne give en og anden oplysende Vejledning ved Præparaternes og de literære Hjælpemidlers Benyttelse. — Iøvrigt er Lokalet og Samlingen i sidste Halvaar bleven benyttet af Adjunkt Jungersen til de zoologiske Foredrag for Polyteknikere og til den Undervisning for Seminarister, som er ham overdraget af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet; Lokalet alene i begge Halvaar af Inspektor Levinsen til de ham i Embedsmedfør paahvilende Forelæsninger. Endelig har Professor Warming af Mangel paa Plads i det botaniske Museums Auditorium benyttet det i nogle Efteraarsmaaneder, og det er sluttelig paa sædvanlig Maade med Bestyrerens Tilladelse benyttet af den naturhistoriske og den arktiske Forening til deres Sammenkomster.

Som tidligere udviklet ere store Forelæsningstegninger et af de Virkemidler, som Professor zoologiæ under de nærværende Forhold er særligt henvist til at benytte; der er af saadanne udført c. 50 større og mindre foruden at c. 20 ere restaurerede eller opfriskede, til en samlet Udgift af s. 250 Kr., hvilken Bestyreren imidlertid har været henvist til at bære selv, da Studiesamlingens Kasse ikke formaar at udrede det nødvendige, efter at den, paa den i forrige Aarsberetning omtalte Maade, har været nødt til at afgive en Del af sit Annuum til Konservatorens Lønning. Antallet af de udarbejdede Tegninger er dog ikke begrænset af dette Hensyn, men fordi Tiden ikke har tilladt at udarbejde flere; der vil gaa mindst en lignende Sum til i et følgende Aar, inden det værste Savn i denne Retning er afhjulpet. — Anskaffelsen af literære Hjælpemidler indskrænker sig til Fortsættelsen af Brühls zootomiske Atlas og Leuckarts Parasitværk. — Der er foretaget en Revision af den i Spiritus opstillede Del af Undervisningssamlingen for Fiskenes, Krybdyrenes og Paddernes Vedkommende, og er denne Revision ledsaget af ny Opstilling og Etikettering, hvor det var nødvendigt, samt af en Katalogisering af hele denne Del af Samlingen samt af de udstoppede koldblodede Hvirveldyr og af samtlige Forelæsningstegninger. En lignende Revision er paabegyndt for de højere varmblodede Hvirveldyrs Vedkommende, saavel udstoppede, som Kranier, Skeletdele o. s. v.; men da dette Arbejde endnu ikke er naaet til Katalogiseringen, vil der først blive gjort Rede for det i en følgende Aarsberetning. Ialt er der ifølge den derover af Konservator førte Dagbog opstillet og indlemmet i de forskjellige Haandsamlinger over 300 Stykker eller Præparater. Der er afgivet Stykker af Pattedyr-, Fiske- og Paddeklassen, som dertil bedst egnede sig, til Hovedsamlingen, og samtidig er der til denne overgaaet saadanne Stykker, som Præparater, Dele af Dyr o. s. v., som vare særdeles anvendelige til Undervisningsbrug, i Henhold til de i forrige Aarsberetning antydede Principer. Antallet af de til Krebsdyrsamlingen under 3dje Afdeling af Museet afgivne Arter og Stykker, dels henhørende til den nordiske Fauna, dels til de snyltende Isopoders Kategorier, er henholdsvis 150 og 300. Den ret betydelige Suite af pelagiske Isopoder (Cirolaner) er i Dr. H. J. Hansens Hænder til videnskabelig Bearbejdelse.

II.

Bløddyr- og Straaledyrsamlingen.

(Inspektør Levinsen).

Forøgelse af Samlingen. Af større Forøgelser skulle nævnes følgende:

1. Hr. Cand. mag. C. G. J. Petersen har igjen i den forløbne Sommer, ombord paa Kanonbaaden »Hauch«, fortsat sine Indsamlinger af danske Havdyr og anseligt forøget det i de foregaaende Aar tilvejebragte Materiale.
2. Hr. Cand. phil. Holm har under Orlogskorvetten »Fylla's« Togt til Grønland indsamlet et temmelig betydeligt Materiale. Heraf skal særlig fremhæves et Exemplar af den sjældne *Orcula Barthii*, nogle store Svampe, store Exemplarer af en *Lucernaria*-Art, samt et Antal store og vel bevarede Exemplarer af *Antedon Eschrichtii*.
3. Hr. Premierløjtnant af Marinen Jensen har ombord paa Inspektionsfartøjet »Diana« ved Færøerne og Island indsamlet et ikke ringe Antal Blød- og Straaledyr. Da Hr. Jensen navnlig har bestræbt sig for at samle smaa Former, som ellers let oversés, vil denne Samling uden Tvivl vise sig at være af ikke ringe Interesse.
4. Hr. Cand. mag. Collin har foræret Musæet c. 40 Glas med syd-europæiske Landsnegle.

Mindre Bidrag skyldes: Løjtnant C. J. Petersen i Washington (et smukt Exemplar af en sjælden *Meretrix*-Art samt nogle *Echinodermer*, Professor, Etatsraad Steenstrup (et smukt Exemplar af *Pentremites sulcatus*), Althingsmand Trygve Gunnarson (store Exemplarer af *Clione borealis*), Cand. phil. Fjeldstrup (nogle Blød- og Straaledyr fra Kristianiafjord, Skibslæge Rasch (nogle med Korvetten »Fyen« indsamlede Salper og Bløddyr), Professor Overlæge R. Bergh (nogle af ham beskrevne Snegle fra Mauritius), Hr. V. Blad (et smukt Exemplar af *Hyalonema Siebaldi* fra Japan), Fisker O. Hansen, Professor Warming, Cand. mag. Collin, Adjunkt Feddersen, Hr. B. Grøndal og Sysselmand Müller i Thorshavn.

Bestemmelses- og øvrigt videnskabeligt Arbejde. Efterat have fuldendt den i forrige Aars Indberetning omtalte videnskabelige Bearbejdelse af de under *Dijmphna*-Expeditionen indsamlede *Echinodermata*, har Bestyreren bestemt og videnskabelig bearbejdet det under samme Expedition indsamlede Materiale af Svampe. Samtidig er en stor Del af Musæets øvrige nordiske Svampe bestemt.

Professor Etatsraad Steenstrup har fortsat sine Studier og Undersøgelser over *Cephalopoderne*.

Som omtalt i forrige Aars Indberetning havde den forrige Musæumsassistent, Dr. Boas, bestemt de med *Dijmphna*-Expeditionen hjembragte Snegle og Muslinger. Da han imidlertid ikke ønskede at overtage den endelige videnskabelige Bearbejdelse af disse Afdelinger, er denne bleven overtaget og tilendebragt af Cand. mag. J. Collin.

Adjunkt Traustédt i Herlufsholm har bestemt og videnskabelig bearbejdet de med *Dijmphna*-Expeditionen hjembragte *Tunicata*, medens det samme Arbejde er udført for Korallernes Vedkommende af Docent, Adjunkt Jungersen.

Da Afdelingen endnu stadig savner en Sum til videnskabelig Assistance og Bestyrerens Tid paa mange Maader er optaget, er det en Selvfølge, at Bestemmesarbejdet ikke engang har kunnet holde Skridt med den Forøgelse af Materiale, som hidrører fra de sidste Aars Indsamlinger og Expeditioner.

Af videnskabelige Arbejder, som ere baserede paa Afdelingens Materiale, skal nævnes tre under Fællestitelen »Spolia atlantica« i Videnskabernes Selskabs Skrifter trykte Afhandlinger, nemlig Dr. phil. Boas's »Pteropodernes Morphologi og Systematik«, Adjunkt Traustedts »Bidrag til Kundskab om Salperne« og Bestyrerens »Om nogle pelagiske Annulata«. Desuden foreligger trykt Bestyrerens Bearbejdelse af Kara-Havets Ledorme og Bryozøer. Endelig skal fremhæves, at den nu foreliggende Bearbejdelse af Challenger-Expeditionens Cephalopoder ved Hoyle i ganske særlig Grad er bleven støttet af vort Museums betydelige Cephalopodsamling og af Professor Steenstrups anerkjendte omfattende Kundskab til denne Dyreklasse, hvilket ogsaa i fuldt Maal anerkjendes af Forfatteren til dette Arbejde.

Konservationsarbejde. Den i forrige Indberetning omtalte Rensning af Koraller og Conchylier er fortsat, og i Aarets Løb ere 140 Skuffer med Conchylier og 150 Skuffer med Koraller rensede for og saavidt muligt beskyttede mod Støv. Da en stor Del af Dørene i Opstillingsskabene viste sig at være i høj Grad utætte foroven, hvilket forklarer den stærke Ophobning af Støv i disse, ere alle Skabene eftersete og Dørene, hvor det behøvedes, forsynede med tættende Lister. Endelig er hele Afdelingens Spiritussamling, baade den opstillede og den i Magasin- og Reagensglas bevarede, underkastet et grundigt Gjennemsyn med Hensyn til Spiritus og Propper.

Ormesamlingen. De under Beretningen om Blød- og Straaledyrsamlingen omtalte større Indsamlinger, gjorte af de Herrer Petersen og Holm, have ogsaa leveret deres Kontingent til Forøgelse af Musæets Ormesamling. Endskjøndt disse Indsamlinger ikke have forøget Samlingens Antal af Arter, have de dog stor Betydning paa Grund af den gode Opbevaringsstand, hvori de befinde sig.

Mindre Bidrag skyldes Adjunkt Fæddersen, Premierlt. Jensen, Dr. Krause i Berlin og Dr. Rosa i Turin.

De ovennævnte nordiske Orme ere bestemte af Stud. mag. Ditlevsen.

Hvad der under Beretningen om Blød- og Straaledyrsamlingen er sagt om Konservationsarbejdet, gjælder ogsaa for Ormesamlingen.

I Aarets Løb er der udleveret 85 Adgangskort.

4. Det mineralogiske Museum 1886.

(Professor Johnstrup).

Hvor beklageligt det end er for hele Museets Organisation, at Udsigterne til at faa en ny Museumsbygning ei have bedret sig i det forløbne Aar, skal jeg dog ikke gaa ind paa en nærmere Redegjørelse deraf, da den kun vilde blive en Gjentagelse af, hvad jeg atter og atter har tilladt mig at omtale i mine foregaaende allerærbødigste Indberetninger til det høje Ministerium, men indskrænke mig til at nævne de i Museet udførte Ordningsarbejder og Tilvæksten i Aaret 1886.

I dette Aar er der foretaget en væsentlig Bygningsforandring, idet Museets Lokaler i Kommunitetsbygningen ere blevene betryggede mod Ildsvaade ved Anbringelsen af meget svære dobbelte Jerndøre i Brandmuren, der adskiller Museet fra Kvæsturens Kontorer i Stueetagen og fra Bestyrerens Embedsbolig paa første

Sal. Desuden er denne Mur nøje undersøgt med Hensyn til, om den ikke indeholdt ældre, men skjulte Døraabninger, og da den tillige var afbrudt ved Loftet paa første Sal, er den nu muret helt op gjennem Taget. Arbejdet er udført saa forsvarligt, at det vistnok tør forudsættes, at hvis der opstod Ildebrand i den øvrige Del af Kommunitetsbygningen, er der ingen Sandsynlighed for, at den vilde kunde forplante sig til Museet. Til yderligere Sikkerhed er der ogsaa anbragt en dobbelt Jerndør imellem det Lokale, hvori Hovedsamlingen er opstillet, og Portkammeret, der danner Forbindelse med den egentlige Universitetsbygning.

Da alle disse Forandringer medførte en betydelig Udflytning baade af flere store Museumsskabe for at kunne undersøge og istandsætte Væggene og af alle de paa de mindre Skabe opstillede større Mineralier, og da der tillige maatte foretages et omfattende Malerarbejde i begge Etagerne, standsedes derved de daglige Beskæftigelser i Museet næsten i 2 Maaneder. Denne Ulempe formindskedes vel derved, at en Del af disse Arbejder foretoges i Sommerferien; men i al den Tid kunde Museet selvfølgelig hverken være tilgængelig for de Studerende eller for Publikum.

I den øvrige Del af Aaret har Museets første Assistent, Steenstrup, foretaget en Bearbejdelse og Katalogisering af Silikaternes Gruppe fra Albit til Desmin, medens den anden Assistent, Rørdam, har været mig behjælpelig med Etiketteringen og Indførelsen i Modtagelsesprotokollen, samt varetaget Afsendelser til dem, vi staa i Bytteforbindelse med. Da han i den første Halvdel af Aaret maatte aftjene sin Værnepligt, besørgedes de ham paahvilende Forretninger af hans Vicarius, Cand. Ussing, indtil denne afrejste til Grønland i Maj Maaned.

Hvad Tilvæksten angaar, maa jeg henlede Opmærksomheden paa, at da Museets Indtægter ere i høj Grad begrænsede, vilde det ikke have været muligt at erhverve de 7 nedenfor anførte Meteorstene, hvoraf de to alene (A. 1. d. og f.) have en Værdi af 1070 Kr., hvis Museet ikke havde haft saa værdifulde Doubletter at give i Bytte. En stor Del af de øvrige Mineralier kunde derimod kun erholdes mod kontant Betaling.

Iblandt de fremmede Naturforskere, der have besøgt Museet for at gennemgaa enkelte af dets Afdelinger, maa jeg særlig nævne Direktør Lösch ved Museet i Petersborg, fordi der derved indleddes en ny Bytteforbindelse med Udsigt til, at Museet kan faa suppleret Mineralierne fra Ural, som ellers ere særdeles vanskelige at erholde. Endvidere har Mr. Petitelerc i Vesoul tilbudt Museet en større Samling Jura- og Kridtforsteninger fra Frankrig imod Vederlag af vore Doubletter, og foreløbig sendt os den under B. 10 nævnte mindre Suite som Prøve.

Som sædvanligt er der foretaget flere geologiske Rejser af Bestyreren og Museets Assistenters samt indsamlet Mineralier og Forsteninger, de sidste saagodt som udelukkende i Indlandet. Tvende Suiters af tertiære Forsteninger, den ene fra Gasværket ved Kjøbenhavn, den anden fra Jernbanegjennemsnittet ved Aarhus, have været overladte den bekjendte Palæontolog Professor v. Koenen i Göttingen til Undersøgelse, og den første af disse er af ham beskrevet i Videnskabernes Selskabs Skrifter i Göttingen. Han har deri godtgjort, at det er en næsten enestaaende Formation i Europa, som han betegner som en Palæocænformation, en Grændsedannelse mellem vort »nyere Kridt» og Eocænformationen. Lagene ved Aarhus tilhøre derimod Oligocæn, medens Vest- og Syd-Jyllands

Brunkulformation er Miocæn, saa at altsaa den danske Tertiærdannelse indeholder ikke mindre end tre paa hinanden følgende Formationer.

Til Professor Brøgger ved Stockholms Højskole er udlaant en Del af Museets Skolecit-Krystaller og til Dr. Moberg ved det geologiske Bureau i Stockholm Museets Samlinger af Dyreforsteninger fra den bornholmske Lias til Sammenligning med de tilsvarende skaanske Forsteninger, der opbevares i de Stockholmske Samlinger.

De enkelte Afdelinger i Museet have i 1886 modtaget følgende Forøgelser:

A. Mineralsamlingen. 1. Fra Dr. Eger i Wien Meteorsten fra: a) Mauerkirchen i Østerrig (falden 1768), b) L'Aigle i Frankrig (1803), c) Girgenti paa Sicilien (1853), d) Dhurmsala i Ostindien (1860), e) Tourinnes la Grosse i Belgien (1863), f) Orvinio i Italien (1872), g) Mocs i Siebenbürgen (1882), saa at Museet nu er i Besiddelse af 74 Meteorsten fra 52 Fald. Desuden modtog Museet fra ham et Stykke Meteorjern, gedigent Sølv, krystalliseret Sølvglands og Apatit samt slebne Glasmodeller af de 20 største Diamanter. 2. Kjøbt af Frøken Weyvad, smukke Zeolithkrystaller (Apophyllit, Desmin og Epistilbit) fra Berufjord paa Island. 3. Fra den østgrønlandske Expedition modtaget Orthit-, Beryl- og Turmalin-Krystaller, fundne af Student Eberlin. 4. Fra Bjergmester T. Dahll, sjældnere Mineralier fra det sydlige Norge som Gadolinit, Euxenit, Æschynit o. fl. a. 5. Fra Middelskolen i Kragerø, Mineralier fra Omegnen af Kragerø. 6. Kjøbt hos Schmelek i Christiania Krystaller af Thorit, Orangit, Homilit, Eukolith, Clevëit, Ytterspath o. fl. 7. Professor Ulrich i Hannover foræret Museet slebne Snit af Kvarts- og Amethyst-Krystaller til optiske Forsøg. 8. Kjøbt af Mineralhandler Pech i Berlin: Et Pragtstykke af store Kogsalt-Krystaller, Anatas, Helvin m. m. 9. Kjøbt af Mineralhandler Irdninger en Del krystalliserede Mineralier fra Schweiz og Siberien. 10. Fra Direktør Løsch i Petersborg modtaget Tvillingkrystaller af Alexandrit, krystalliseret Cinnober og rød Turmalin fra Ural. 11. Kjøbt af Dr. Schuchardt i Gørlitz: Mineralier fra Alperne og Colorado (deriblandt Phosgenit og Colemannit) samt en Suite vulkanske Mineralier fra Ætnas Udbrud i 1886.

Museet har endvidere modtaget mindre Gaver af Professor Barfoed, Cand. Fjelstrup og Østrup.

B. Den almindelige geognostiske Samling. 1. Inspektør Feilberg har leveret en Samling Jordprøver fra Island. 2. Museets Bestyrer har afgivet de af ham indsamlede plutoniske Bjergarter i den nordøstlige Del af Island. 3. Inspektør Andersen i Godhavn har foræret en større Samling miocæne Planteforsteninger fra Atanikerdluk ved Vaigattet, der ere bestemte af Botanikeren Cand. mag. Bartholin. 4. Cand. polyt. Ussing har afgivet de af ham hjembragte Bjergarter fra Upernaviks Distrikt. 5. Museets Bestyrer de af ham indsamlede Mineralier og Bjergarter fra Apatit- og Feldspath-Brud i Arendals Omegn. 6. Professor Brøgger i Stockholm foræret et stort Stykke af en ny Bjergart, den saakaldte Kuglegranit. 7. Kjøbt af Forvalter Brennertz i Biuf en Samling Planteforsteninger fra den Rhätiske Formation i Skaane. Planterne ere bestemte af Cand. Bartholin. 8. Stud. polyt. V. Madsen foræret Museet en Del Fiske- og Planteforsteninger fra Muslingkalken i Thüringen. 9. Fra Cand. polyt. Clément modtaget en Suite analyserede Kaolin-Prøver fra Frankrig, England og Tyskland. 10. Fra Mr. Petitclerc i Vesoul en Del Jura-Forsteninger fra Haute-Saône.

11. Fra Dr. Krantz i Bonn 53 Kridtforsteninger fra Frankrig imod derfor at erholde et Æquivalent af Mineralier. 12. Cand. polyt. Krayenbühl: Lepidodendron fra Kulformationen i Pennsylvanien.

Mindre Gaver ere modtagne fra Hofjægermester Holstein-Rathlou, Kaptajn i Marinen I. A. D. Jensen, Hr. Marshall i Nordhausen og Stud. polyt. Schaldemose.

C. Den danske geognostiske Samling. 1. De af Museets Bestyrer indsamlede Forsteninger paa de foretagne geognostiske Rejser, især fra alle Formationerne paa Bornholm og fra Tertiærformationen ved Vejlelfjord. 2. Fra Formand Holm 29 Arter af Trilobiter og Brachiopoder, indsamlede for Museets Regning i Andrarumskalken paa Bornholm. 3. Fra Ingeniør Zahrtmann en Varietet af Nexø-Sandstenen, erholdt ved Uddybningen af Havnen. 4. Stud. polyt. Hjorth foræret Museet en Samling Planteforsteninger fra Liasformationen paa Bornholm. 5. Fra Museumsassistent Steenstrup, Prakt. Læge Ørum og Proprietær Lund forskellige Forsteninger fra Skrivekridtet i Jylland. 6. Forsteninger fra Limhamn og Annetorp, indsamlede for Museets Regning af dets Assistenten. 7. Kjøbt af Formand Petersen en Samling Faxeforsteninger. 8. Saltholmskalk fra Glostrup med Frictionsstriber, foræret af Ingeniør Benzon. 9. Fra Brødrene Willemoës modtaget Hvalknogler fra Brunkulleret ved Nørre Vosborg. 10. Fra Skipper Nielsen i Bøjden tertiære Forsteninger fra Hindsgavl. 11. Stud. polyt. V. Madsen Muslinger og Snegle fra de hævede Cardium-Lag i Nordsjælland. 12. Bløddyrskaller fra Dyndlagene i Limfjorden ved Jernbanebroen fra Aalborg til Nørre-Sundby ved Ingeniør Simoni.

Mindre Gaver ere tilstillede Museet fra Kaptajn Fejlberg, Ingeniør Glahn paa Falster, Stud. polyt. Jacobsen, Landmand Knudsen, Stud. polyt. Krarup, Skolelærer Nielsen, Oldnordisk Museum, Student Oppermann, Assistenten Rørdam og Steenstrup, Stud. polyt. Schaldemose, prakt. Læge Sell i Tersløse, Etatsraad Steenstrup, Cand. Tolderlund, Kapt. Wandel og Kammerherre Vedel i Sorø, samt Boreprøver fra Københavns Vandvæsen og Ingeniørerne Bentzon og Glahn.

Af Museets Doubletsamling er afgivet: 1) Til Dr. Eger i Wien tvende Meteorstene faldne ved Jowa og l'Aigle, krystalliseret Sølv fra Kongsberg og Kryolith i Bytte for en Del af de under A. 1 anførte Mineralier. 2) Bjergmester Dahll islandske og grønlandske Mineralier som Æquivalent for A. 4. 3) Professor v. Koenen i Göttingen en Del Doubletter af de af ham undersøgte tertiære Forsteninger fra Aarhus. 4) Skipper Nielsen en Del mindre Mineralier og nogle Forsteninger for de under C. 10 indsamlede Forsteninger. 5) Cand. polyt. Østrup nogle Mineralier som Erstatning for andre, Museet ønskede at komme i Besiddelse af. 6—8) Endvidere en Suite danske Stenarter til Supplering af Mineralsamlingen i den polytekniske Lærestalts Laboratorium og tvende Samlinger af Mineralier, Stenarter og Forsteninger til Friskolen paa Kapelvejen og til Dalums Landboskole ved Odense.

Museets Haandbibliothek og Kortsamling. Foruden Fortsættelserne af Neues Jahrbuch für Mineralogie, Geologie m. m., Zeitschrift für Krystallographie, Zittels Handbuch für Palæontologie og samme Forfatters store palæontologiske Vægttavler, Paléontologie française og Gümbels Geologie v. Bayern er der iblandt Andet anskaffet til Museets Haandbibliothek: Goldschmidt, Index der Krystalformen der Mineralien og v. Kockscharow, Materialien zur Mineralogie Russlands, 3—9 Bd. Fra det kgl. Danske Videnskabernes Selskab: Fortsættelse af de af

Generalstaben udgivne Kort; Geologiske Kort over Finland, Belgien og Turkestan med tilhørende Beskrivelser; Second Geological Survey of Pennsylvania, 1875—85 (37 Bind), og de af United States Geological Survey under Ledelse af I. W. Powell udgivne Skrifter. Fra Smithsonian Institution: Annual Report for 1883. Fra Universitetets zoologiske Museum: Catalogue of the Palaeozoic Plants og Introduction to the Study of Meteorites in British Museum.

I Aaret 1886 er der i Museet holdt Forelæsninger over Geognosi for 21 Tilhørere, Jordbundslære for 48 Tilhørere, Nordeuropas geologiske Beskaffenhed for 14 Tilhørere og dertil hørende Examinatorier.

Med 42 polytekniske Studerende og 7 Stud. mag. er der foretaget en større Excursion til Bornholm, der varede i 6 Dage.

Museet har været holdt aabent for de Studerende mindst 8 Timer ugentlig; i Foraarshalvaaret benyttet af 19, i Efteraarshalvaaret af 28 Studerende.

I det i Christiania i Sommeren 1886 afholdte Naturforsker møde deltog Museets Bestyrer og 1ste Assistent.

For Publikum har Museet været aabent 2 Timer ugentlig med Undtagelse af den Tid, i hvilken Reparationerne foretoges, og været besøgt af 286 Personer.

5. Det kemiske Laboratorium.

(Professor Julius Thomsen).

1. Praktiske Øvelser. Ligesom i de foregaaende Aar har Laboratoriet i Aaret 1886—87 været overfyldt med Studerende, saa at mange af de nye indmeldte farmaceutiske Studerende maatte henvises til den polytekniske Lærestalts Laboratorium. Antallet af Deltagere i Øvelserne udgjorde i Efteraarshalvaaret 174, i Foraarshalvaaret 193. Iøvrigt henvises til nedenstaaende Oversigt:

Deltagere i de praktiske Øvelser.

1886—87.	Medicinske Studerende.	Farmaceutiske Studerende.	Polytekniske Studerende.	Andre Studerende.	I alt.	
					Studerende.	Antal af ugentlige Arbejdstimer.
Høsthalvaar 1886	118	51	4	1	174	1724
Vaarhalvaar 1887	147	37	6	3	193	1793

Afholdte Examen.

1886—87.	Lægevidenskabelig Forberedelses-Examen.	Farmaceutisk Examen.	Polyteknisk Examen.	Magisterkonferens.	Antal af praktiske Prøver.
Januar 1887	27	19	3	2	92
Juni 1887	54	21	"	"	117

2. Forelæsninger. Tilhørernes Antal ved Forelæsning over Metalloider i Høsthalvaaret 1886 var 243 (195); ved Forelæsninger over theoretisk Kemi 27 (14). Ved Forelæsninger over organisk Kemi i Vaarhalvaaret 1887 var Tilhørernes Antal 203 (104).

6. Den farmakologiske Samling.

Samlingen er i Aaret 1886—87 foruden som Forelæsningsapparat bleven benyttet i vid Udstrækning til Selvstudium baade af lægevidenskabelige og farmaceutiske Studerende.

7. Laboratoriet for medicinsk Bakteriologie, 1886—87.

(Docent, Dr. C. J. Salomonsen).

De nye Lokaler (jfr. Aarboeg f. 1885—86 S 235), som ved velvillig Imødekommen fra Professor Warmings Side vare overladte Laboratoriet til Afbenyttelse i Stedet for det lille Etfags-Værelse Nr. 13 i Botanisk Haves Musæumsbygning, bleve i Løbet af Sommeren 1886 istandsatte, forsynede med Gas- og Vandindlæg samt fuldstændigt monterede. De med Monteringens forbundne Udgifter formindskedes betydeligt derved, at Bestyreren af Universitetets fysiologiske Institut, Dr. Chr. Bohr, med Ministeriets Tilladelse overlod det bakteriologiske Laboratorium en Del større og mindre Skabe, som ved den fysiologiske Anstalts Omordning vare blevene fjernede fra dennes Lokaler.

Af Laboratoriets to nye Værelser, der begge ere beliggende i Musæumsbygningens Kjælderetage, er det ene et 4 Alen bredt og $7\frac{1}{2}$ Alen langt Etfagsværelse; det andet et $12\frac{3}{4}$ Al. langt, lidt over 7 Alen bred Trefags-Værelse; Pladsen i det sidstnævnte indskrænkes dog meget derved, at hele den ene Længdevæg optages af Skabe, der rumme den store Benzon'ske farmakognostiske Samling (jfr. Aarboeg f. 1884—85 S. 35—36). I hvert af de fire Vinduesfag er der indrettet to Arbejdspladser, men ved de forskjellige Kursus har det paa Grund af Deltagernes forholdsvis store Antal været nødvendigt at skaffe Plads til tre Laboranter ved hvert Bord.

I Aarets Løb er der afholdt to Kursus: I Efteraarshalvaaret et, nærmest paa Læger fra Kjøbenhavn og Provindserne beregnet Kursus af en Maanedes Varighed med c. 3 Timers daglig Arbejdstid. Som Assisterer ved Undervisningen fungerede D'Hrr. Kredslæge Nielsen og Dr. J. Christmas. Antallet af Deltagere var 12 (deraf 4 Provindslæger), og det blev altsaa nødvendigt, saa længe Kursus'et stod paa, at indstille alt andet Arbejde i Laboratoriet. — I Foraarshalvaaret afholdtes et nyt Kursus, nærmest beregnet paa yngre Læger og medicinske Studenter; det strakte sig over flere Maaneder med to ugentlige Arbejdsdage; ved Undervisningen fungerede Fru E. Salomonsen som Assistent. For at det videnskabelige Arbejde i Laboratoriet ikke altfor meget skulde vanskeliggjøres, medens Kursus'et varede, indskrænkedes Deltagernes Antal til 10, saa at de alle kunde faa Plads i det ene Værelse; blandt disse 10 vare 8 Læger, 1 Farmaceut og kun 1 medicinsk Student. — I Tiden mellem Afholdelsen af de to Kursus blev

der endvidere i nogen Tid givet en svensk og en dansk Læge Vejledning i bakteriologisk Teknik.

De videnskabelige Undersøgelser, som i Aarets Løb ere foretagne i Laboratoriet, have næsten alle drejet sig om Desinfektionslæren: Dr. T. Rovsing har anstillet en Række Forsøg over Jodoformens antituberkuløse Virkning, Dr. Ørum over Ozonets Desinfektionsevne: Dr. C. J. Salomonsen og Dr. F. Levison have foretaget Forsøg med en Række forskellige Desinfektionsovne; Dr. C. J. Salomonsen og Reservelæge K. Faber har udført Undersøgelser over Desinfektion af Skibe.

Laboratoriets Indtægter har været 604 Kr. 36 Ø.; Udgifterne 604 Kr. 36 Ø.; heraf medgik til Honorar for Assistance ved Undervisningen 100 Kr.

8. Den Arnamagnæanske Stiftelse. 1886.

Den Arnamagnæanske Kommission har i det forløbne Aar arbejdet som sædvanligt. Stipendiarerne have været beskæftigede med den foreløbige Beskrivelse af Haandskrifterne til det Katalog, der skal udgives, og efter at denne foreløbige Beskrivelse er tilendebragt, har Sekretæren været beskæftiget med den endelige Redaktion af dette Materiale. Trykningen er begyndt, og 2 Ark ere færdige. Desuden har Cand. mag. J. Thorkelsson for Legatets Regning begyndt paa en Beskrivelse af de islandske og norske Haandskrifter i det kgl. Bibliothek, der ogsaa vil være af Betydning for Beskrivelsen af de Arnamagnæanske Haandskrifter.

Trykningen af III. Bind af Snorre Edda er saa vidt fremskreden, at Arbejdet kan ventes afsluttet i tilstundende Foraar.

IX. Universitetets Forhold udad til.

Under 11. Jan. 1887 fremsendte Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet fra Generaldirektoratet for de kgl. Samlinger for Kunst og Videnskab i Dresden forskellige Skrifter til Fordeling mellem det zoologiske og mineralogiske Museum, for hvis Modtagelse der i Skrivelse af 11. Februar s. A. meddeltes Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet Tilstaaelse.

— I Anledning af en fra »l'ecole normale des humaltés« i Liège modtaget Forespørgsel af 19. Januar 1887 om Skoleembedsexamina her i Riget, blev der tilstillet nævnte Institut et Exemplar af Anordningen om Skoleembedsexamina af 25. Okt. 1883 med den dertil sig sluttende ministerielle Bekjendtgørelse af 21. April 1884, hvorhos Forespørgslen blev besvaret af Prof. Vilh. Thomæen.

— I Skrivelse af 28. Maj 1886 havde Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet efter en fra den herværende Ministerresident for de forenede Stater i Nordamerika modtagen Anmodning til Brug for de nævnte Staters »Bureau of Education« paalagt Konsistorium gennem Universitets-Kvæsturen at tilvejebringe Oplysninger med Hensyn til de Beløb, som i de tvende sidst afvigte Finansaar vare anvendte til Lønninger af Universitetslærere og til øvrige Udgifter ved hvert enkelt af Fakulteterne.